

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Toleransens betydelse i socialt stödutbyte
En kvalitativ studie bland sju Tamangfamiljer
i Kathmandudalen, Nepal

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp
Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits
Kandidatnivå
Termin 7, HT 2014
Författare: Sofia Gardarfve
Handledare: Pål Silow Wiig

Abstrakt

Titel Toleransens betydelse i socialt stödutbyte - En kvalitativ studie bland sju Tamangfamiljer i Kathmandudalen, Nepal

Författare Sofia Gardarfve

Nyckelord socialt kapital, socialt stödutbyte, grounded theory, Nepal, Tamang, tolerans

Samhället präglas av mönster för beteende och interaktion som skapas och återskapas i samspelet mellan individualitet/kollektivitet samt frihet/tvång och utgör därmed en mängd olika sociala aspekter och sociala fenomen. Ett av dessa fenomen handlar om socialt stödutbyte och det sociala kapitalet. För att få syn på och undersöka hur detta kan te sig i ett specifikt samhälle och bidra till kunskapsbildningen kring detta gjordes denna studie med sju familjer i en by i Nepal. Byn och familjerna gav en bild och ett exempel på hur det kan se ut på en plats där socialt stödutbyte har en avgörande roll i livsformen. Genom observationer och intervjuer har jag således undersökt och sökt synliggöra det sociala stödutbytets områden och betydelser. Studien genomfördes i en grounded theory-inspirerad ansats där jag ämnade söka och analysera huvudproblematiken och den så kallade kärnkategorin utifrån vad empirin visade. Resultatanalysen visade att tolerans var huvudproblematiken/kärnkategorin som fanns i det sociala stödutbytet, men tolerans utgjorde även lösningen på denna problematik, så som metoden kräver. Vidare analyserades också andra viktiga kategorier i relation till huvudproblematiken tolerans. Dessa är: förutsättning för problemlösning, tillit, beroende samt uppriktighet. Med denna analys har en teoretisk förståelse; en grundad teori om man så vill, uppnåtts och lagt en grund för en större förståelse om toleransens nödvändighet, vilken kan bidra till kunskapsbildningen kring sociala stödutbyten som socialt fenomen, och del av vårt sociala liv och socialt arbete, både nationellt och internationellt sett.

Society is characterized by patterns of behavior and interaction that is created and recreated in the interplay between individuality/collectivity and freedom/constraint, thus represents a variety of social issues and social phenomena. One of these phenomena is social support exchanges and social capital. In order to obtain views on how this might appear in a specific society and contribute to the knowledge about social support exchanges and social capital, this study was done with seven families in a village in Nepal. The village and the families gave a view and an example of how it might look in a place where social support exchanges plays a crucial role in this way of living. Through observations and interviews I have tried to make the social support exchange areas and meanings visible. The study had a grounded theory-inspired approach where I intended to seek and analyze the main problems and the so-called core category based on what empirical data showed. The result analysis showed that tolerance was the main problem/core category that existed in the social support exchanges, but tolerance also constituted the solution to this problem, as the method requires. Furthermore other important categories were also analyzed in relation to the main problems tolerance. These are: the prerequisite for problemsolving, trust, dependence and honesty. With this analysis, a theoretical understanding; a grounded theory was achieved and made a foundation for a better understanding of the necessity of tolerance which can contribute to the knowledge of social support exchanges as a social phenomenon, and part of our social life and social work, both nationally and internationally.

Tack till

Jag vill börja med att tacka invånarna i byn Tholo Gaun och särskilt de respondenter som deltagit i intervjuer under studiens gång. Denna studies hela genomförande och existens bygger på ert frivilliga och engagerade deltagande, ert tålamod och er gästfrihet och varma mottagande och bemötande. Jag vill vidare tacka min handledare Pål Silow Wiig som visat ett outtröttligt intresse för mitt material och mina analyser och tankar av detta som flödat i spridda skurar, och uppmuntrat mig att både följa och ifrågasätta in i det sista. Jag vill också rikta ett tack till min fästman som varit en avgörande källa till inspiration, uppmuntran och stöd. Att göra denna studie med dess olika faser har varit en oförglömlig upplevelse som berikat och inspirerat på så många sätt i mitt liv som socionomstuderande och yrkesverksam socionom.

Sofia Gardarfve

Göteborg, den 27 november 2014

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Bakgrund och problemformulering	1
1.2 Syfte och frågeställningar	2
1.3 Begreppet livsform	2
2 Tidigare forskning	4
2.1 Att börja i det välbekanta	4
2.2 Flera förklaringsmodeller - men inga givna	4
2.3 Reciprocitet - användbart eller inte?	5
2.4 I kontexten Nepal	5
3 Teoretiskt perspektiv	7
3.1 Externteoretisk ansats	7
3.2 Socialt kapital	7
3.3 Sociala nätverk	9
3.4 Socialt stöd	9
3.5 Socialt stödutbyte	9
4 Miljöbeskrivning	11
4.1 Nepal	11
4.2 Miljöbeskrivning Tholo Gaun	11
4.2.1 Omgivning och läge	11
4.2.2 Husens och hushållens konstruktion	12
4.2.3 Byns utformning	13
4.2.4 Om människornas klädsel och boendeförhållanden	13
4.2.5 Utbildning, sysselsättning och försörjning	14
4.2.6 Tro och högtider	15
4.2.7 Språk och etniciteter	15
5 Metod	16
5.1 Vetenskapsteoretisk utgångspunkt och förförståelse	16
5.2 Metodval	17
5.3 Datainsamlingsmetoder	17
5.3.1 Intervju	17
5.3.2 Deltagande observation	18
5.3.3 Att intervjua över kulturella gränser	18
5.4 Urval	18
5.5 Analysprocess enligt Glaser	19
5.5.1 Öppna fasen	20
5.5.2 Selektiva fasen	20
5.5.3 Teoretiska fasen	20
5.5.4 Hermeneutisk kunskapsspiral	21
5.5.5 En teoretisk förståelse/en grundad teori	21
5.6 Metodologiska reflektioner	21
5.7 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet	22
5.7.1 Validitet och reliabilitet	22
5.7.2 Generalisering	22
5.8 Etiska överväganden	23
5.8.1 Informationskravet	23
5.8.2 Samtyckeskravet	24
5.8.3 Konfidentialitetskravet	24

5.8.4 Nyttjandekravet	24
5.9 Genomförande av studien.....	24
5.9.1 Informationssökning.....	24
5.9.2 Deltagande observation	25
5.9.3 Intervju	25
5.9.4 Analysprocess.....	27
6 Resultat av datainsamling och analysprocess: Livsområdenas förekomst och beståndsdelar	28
6.1 Det sociala stödutbytet livsområden	28
6.1.1 Område: Mat (både råvaror och lagad mat)	29
6.1.2 Område: Omvårdnad vid sjukdom, skador och graviditet	29
6.1.3 Område: Praktiskt stöd med jordbruk samt omvårdnad av bostad och byggarbete ...	29
6.1.4 Område: Transport till och från byn.....	30
6.1.5 Område: Religiösa aktiviteter och ceremonier.....	30
6.1.6 Område: Utbildning och läxhjälp	31
6.1.7 Område: Omsorg för barn och äldre	31
6.1.8 Område: Ekonomiskt stöd	31
6.1.9 Område: Råd och stöd med kontakter	31
6.1.10 De olika områdenas olika betydelse.....	32
7 Resultat av datainsamling och analysprocess: Teoretisk förståelse/grundad teori för betydelsen av socialt stödutbyte	33
7.2.1 Kärnkategori: Tolerans.....	33
7.2.2 Kategori: Förutsättning för problemlösning.....	38
7.2.3 Kategori: Tillit/förtroende	38
7.2.4 Kategori: Beroende	41
7.2.5 Kategori: Uppriktighet	42
8 Avslutande diskussion.....	44

1 Inledning

1.1 Bakgrund och problemformulering

Människor har i alla tider levt i spänningsfältet mellan individualitet och kollektivitet, mer eller mindre och på olika sätt under olika epoker. På så sätt präglas samhället därmed utav mönster av normer som skapas och återskapas av å en sidan frihet och andra sidan tvång. Hur samhället ser ut utmynnar i en specifik social livsform som säger något om detta och om de normer som finns i densamma (Asplund 1983). Över hela världen skapas och återskapas således olika livsformer beroende på vilka strömningar som finns. Sedan sekelskiftet och industrialismen med den menar Asplund (1983) att många europeiska länder, däribland Sverige, gjort en så kallad övergång där livsformen tidigare präglats av kollektivitet men alltsedan detta kommit att präglas mer och mer av individualitet. Denna livsform som samhället i Sverige präglas av idag skapas och återskapas interaktivt i relationen mellan individualitet/kollektivitet och frihet/tvång och har därmed flera olika sociala aspekter och sociala fenomen. En av dessa aspekter är den välfärdspolitiska där den ekonomiska dimensionen/aspekten har företrädare framför den sociala, vilket kommer att prägla vår svenska livsform på ett särskilt sätt där socialpolitiken visar en avvikande utveckling, särskilt i jämförelse med exempelvis sydeuropeiska länder (Asplund 1983; Hessle 2012). Det internationella sociala arbetet har historiskt sett intresserat sig för livsformers sociala aspekter i ett globalt perspektiv med fokus på hur de olika individualistiska och kollektivistiska strömningarna ter sig, just på grund utav dess koppling till hur globala trender alltid kommit att påverka socialarbetarnas professionella roll, menar Lynne och Link (2012). Kort sagt; för att vara relevant och effektiv inom socialt arbete nationellt och lokalt måste det finnas en närvaro, medverkan och anslutning till det internationella sociala arbetets praktik och politik. Den sociala problematik som vi möter i vår samtida värld kan varken analyseras eller bekämpas effektivt utan ett internationellt perspektiv med fokus på bland annat dess sociala aspekter och fenomen (Lynne & Link 2012).

I och med denna bakgrund är det alltså tydligt att för att kunna förstå de sociala aspekter och fenomen som vi brottas med i vår närhet och vardag och som påverkar våra levnadsvillkor som människor, behöver vi ibland titta på det för oss främmande och obekanta i andra delar av världen och därigenom ifrågasätta det för oss vardagliga och välbekanta. Detta handlar om att utmana sina egna förkunskaper, attityder och föreställningar om världen genom att utsätta sig för främmande och nya situationer, menar Hessle (2008).

För ett par år sedan besökte jag bergsbyn Tholo Gaun i centrala Nepal där jag har valt att förlägga denna studie som fokuserar det som, för mig, framstod som främmande vid mitt första möte med byn; hur det sociala stödet och utbytet i byn som ett kollektiv präglade livsformen och individerna på ett starkt och spännande vis. Min nyfikenhet för detta växte än mer då jag började se de svårigheter som detta också bar med sig. Att använda sig av varandra i den utsträckning som man i denna bergsby gjorde är inte på något sätt nytt, utan har skett och sker i alla livsformer på ett eller annat sätt och i en eller annan utsträckning. Poängen med att undersöka detta sociala fenomen i denna specifika by handlar således om att just ifrågasätta det som är vardagligt och välbekant i den kultur där jag är uppvuxen. Detta genom att utmana mina förkunskaper och föreställningar med hjälp av att utsätta mig och söka fördjupad förståelse för denna främmande och nya situation, på det sätt som Hessle beskriver (2008).

Socialt kapital och sociala stödutbyten är begrepp som används tidvis synonymt och tidvis separat (vilket även jag kommer göra). Dock är det tydligt att intresset för socialt

kapital och dess betydelse i utsatta samhällen och relation, växt i stor omfattning de senaste åren. Intresset och definitionerna för socialt kapital har blivit så pass breda att de förekommer inom forskningsområden såväl som ekonomi och psykologi, som i sociologisk forskning och forskning för socialt arbete (Wilkinson & Marmot 2003; WHO 2008; World Bank 1998). Under 90-, och 00-talet kom begreppet att dyka upp på alla dessa forskningsområden och nådde möjligtvis sin kulmen när både World Bank och World Health Organization tog till sig begreppet som användbart för att utjämna och förebygga social och ekonomisk orättvisa och ohälsa (Thomas 2010; WHO 2008; World Bank 1998). World Bank argumenterade här för att det sociala kapitalet skulle vara den felande länken i utveckling och fattigdomsbekämpning, medan WHO i sin tur argumenterade för det sociala kapitalet och det sociala stödets betydelse som en av de sociala bestämningsfaktorerna i arbetet för att främja jämlik hälsa (Wilkinson & Marmot 2003; WHO 2008; World Bank 1998).

Samtidigt reser sig berättelser och utsagor kring baksidan av fenomenets användbarhet och tillämplighet där man ifrågasätter bland annat att fenomenet och begreppet används i en onyanserad förståelse utifrån makt och norm. En annan kritik består utav att man inte analyserar själva relationen som utbytet sker inom (Iyengar 2012; Portes 1998; Rothstein 2002; Thomas 2010).

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka förekomsten och betydelsen av (det vi i vår kultur skulle kalla för) socialt stödutbyte mellan människorna i denna livsform, i en nepalesisk by som kontext. Utifrån hur människorna i livsformen talar om detta, är syftet vidare att teoretiskt analysera hur och varför socialt stödutbyte fortgår med det sociala kapitalet som central faktor. Nedbrutet i tre överskådliga frågeställningar:

1. På vilka livsområden förekommer socialt stödutbyte och vad består det av? Hur kan man förstå det sociala nätverkets och sociala kapitalets betydelse i relation till detta?
2. Hur beskriver (upplever) människorna livsformen och normerna för socialt stödutbyte? Vilken betydelse har det sociala stödutbytet för dem och under vilka förutsättningar sker det?
3. Vilken är huvudproblematiken och drivkraften för utbyte av socialt stöd och vad krävs för att det ska fungera?

1.3 Begreppet livsform

Livsform är det begrepp jag valt att använda för att prata om det specifika sätt ett samhälle i social mening är utformat. Detta begrepp är taget från sociologen Johan Asplund som i sin bok *Tid, rum, individ och kollektiv* (1983) problematiserar de olika former våra samhällen tagit under det senaste århundradet. Han betonar samhället som ett levande system där individualitet och kollektivitet inte är oberoende av varandra utan två sidor av samma företeelse. Han förespråkar ett binokulärt synsätt där man istället för att se samhället som något där individerna är innehållet och samhället är formen, ser individerna och samhället som *en* organism, *en* helhet. De handlingar man då observerar blir inte en handling en beståndsdel i helheten utför, utan en händelse i helheten, utförda av helheten. Samhället blir som en individ som agerar och reagerar, som känner, tänker

och har en vilja. Samtidigt så framhåller Asplund den komplicerade relationen mellan individualitet och kollektivitet; "Individualitet är inte detsamma som frihet; individualitet är frihet och tvång. Kollektivitet är inte detsamma som tvång; kollektivitet är tvång och frihet." (Asplund 1983: 211). Detta synsätt öppnar upp för ett sätt att se på det samhället som jag studerat som just en helhet, men samtidigt med en komplex förhållningsram till individens roll i det kollektiva. Individen blir mer än bara individ i kraft av att saker görs tillsammans. Då jag gjort min studie har jag ständigt funderat över hur byn/samhället och individens roll ser ut och formas, samt hur jag som observatör och undersökare ska förhålla mig till den. I Asplunds resonemang hittar jag en tankefigur som för mig fungerar att se på mina observationer och min empiri utifrån, men, så som Asplund skriver, "Att detta är *svårt* är en annan sak." (Asplund 1983: 211).

2 Tidigare forskning

2.1 Att börja i det välbekanta

Bo Rothstein och Staffan Kumlin diskuterar i artikeln *Demokrati, socialt kapital och förtroende* (2002) Robert Putnams definition och forskning av socialt kapital samt huruvida dess kausala samband med demokrati och ekonomisk tillväxt existerar eller inte. Vidare argumenterar författarna för att ett samband på makronivå som visar på att deltagande i olika organisationer/nätverk ökar individens benägenhet att lita på andra människor, endast kan användas som indikatorer för var någonstans på mikronivån det kan vara lönt att söka djupare kunskap. För att vidare kunna bevisa hur socialt kapital fungerar på mikronivå måste det finnas teori om hur den sociala mekaniken förstås och förklaras på individnivå samt ge någon form av empiriska indikatorer på detta. Parallellt gör de jämförelser av detta samband med den svenska befolkningen och särskilt Göteborgs befolkning genom kvantitativa SOM-undersökningar. Genom en variabel hittar man samband mellan hur ett lands politiska institutioner anses vara korrupta minskar graden av mellanmänniskligt förtroende. Författarna gör en jämförelse av stadsdelen Angered och Göteborg som helhet och konstaterar att det finns ett sådant samband där Angeredsborna skulle ha mindre mellanmännisklig tillit för att dessa boende skulle ha ett ursprung från länder med högre grad av korruption. Samtidigt menar författarna att om man ser till andra variabler som politiskt intresse och engagemang, anställningssektor, utbildningsnivå, subjektiv klasstillhörighet, så minskar detta samband avsevärt. Vidare har man en hypotes om att kontakter med behovsprövande välfärdsinstitutioner skulle minska tilliten till andra människor och menar att det i själva verket är detta samband som en teori om socialt kapital bör utgå från. Detta menar man alltså påvisar att det finns ett felaktigt fokus på frivilliga organisationer och ideella nätverk och menar därvid att Putnams teori om socialt kapital på detta sätt är inkorrekt (Rothstein & Kumlin 2002).

Denna artikel blir ett viktigt avstamp i min studie då den först och främst kritiserar Robert Putnams kausala samband och visar på alternativa samband samt i och med detta framhåller studier som inte bara artikulerar makronivå utan även mikronivå. I enlighet med detta så gör min studie en ansats att söka en djupare förståelse för den sociala problematiken på individnivå och ger empiriska indikatorer på detta genom observationer och intervjuer.

2.2 Flera förklaringsmodeller - men inga givna

Radhika Iyengar redogör i artikeln *Forms of social capital in India: a case study of Jhabua district* (2012) för ett flertal olika former av socialt kapital genom en litteraturundersökning av både teoretiska koder och empiriskt material i Jhabuadistriktet i Indien. Författaren menar att huvudpoängen med det sociala kapitalet är att använda styrkan i nätverken för att skapa unika lokala identiteter som hjälper till att mobilisera individuella resurser för att i sin tur uppnå ett gemensamt mål. I studien definieras dock aldrig socialt kapital som ett begrepp utan Iyengar använder sig av flera olika förklaringsmodeller för att påvisa att det inte finns några färdiga formler för hur det sociala kapitalet kan se ut eller bör fungera. Vidare menar Iyengar att detta beror på att det sociala kapitalet förändrar sin form beroende av kontexten, det är därför lönlöst att på förhand definiera vad det skulle handla om. Några av de olika former som ur Iyengars empiri framkommer handlar exempelvis om social kontroll, sociala normer,

samarbete och samordning samt medborgerligt engagemang. Slutresultatet består bland annat av att den empiriska genomsökningen visar att socialt kapital talas om i termer av sociala organisationer och dess funktioner, i jämförelse med att både den empiriska och teoretiska genomsökningen visar att interpersonellt förtroende är den gemensamma dominanten. Vidare var ett annat viktigt område förtroendet på att ens sociala nätverk som problemlösande faktor (Iyengar 2012).

För min studie betyder Iyengars slutsats framförallt att det är viktigt med en öppen inledande hållning där jag inte låter mig förföras av förgivettaganden när det kommer till min uppfattning kring det sociala kapitalets form. Vidare blir det intressant att jämföra mina empiriska och teoretiska resultat med det som denna studie framhållit. Slutligen är Iyengars studie också spännande i förhållande till Nepal av geografiska skäl där Nepal och Indien är grannländer och står i stor ständig interaktion med varandra (Landguiden 2013).

2.3 Reciprocitet - användbart eller inte?

Resilient and Resourceful? A Case Study on How the Poor Cope in Kerala, India (2010) är en angelägen studie där Bejoy K. Thomas framhåller en del av det sociala kapitalet som handlar om reciprocitet; jag kan förvänta mig en på något sätt likvärdig gentjänst när jag utför något för någon annan. Thomas menar att just reciprocitetens betydelse för de fattigaste i delstaten Kerala i Indien inte skulle vara en möjlig väg för att få tillgång till det sociala kapitalet, och att det sociala kapitalet i sin tur då skulle vara oanvändbart. Detta bygger på empiriskt material där respondenterna redogör för att man inte kan göra några utbyten och förgivettaganden av det sociala kapitalet om man inte på något sätt kan betala tillbaka inom det närmaste. Thomas fann att detta gällde flera delar av utbytet från ekonomiskt stöd till produkter och tjänster (Thomas 2010).

Denna upptäckt tar jag med mig som en viktig del av min studie då reciprocitet är en viktig beståndsdel i så gott som all litteratur kring socialt kapital och sociala stödutbyten som jag gjort en genomläsning av, många menar att detta är vad själva utbytet består av (se ex Koli & Künemund 2003). Jag kommer ifrågasätta och problematisera detta utifrån min studie och mitt empiriska material och utforska dess relevans för det som framträder som huvudproblematiken då jag undersöker socialt kapital och stödutbyte i Tholo Gaun.

2.4 I kontexten Nepal

Alexander Dill vid Basel Institute of Commons and Economics bidrar med en intressant kvantitativ undersökning av en nepalesisk by där 567 familjer från folkgruppen Chapang utgör undersökningsområdet. I *Gift and economy trust in rural Nepal – study among 567 families of mountain farmers* (2010) beskriver Alexander Dill hur man försökt mäta det existerande sociala kapitalet. Den omfattande enkät- och intervjuundersökningen visar på höga procentsatser i många former av utbyte och Dill menar därmed att gåvoekonomi och förtroende kan skapa förutsättningar för ekonomisk utveckling och bidra till social utvecklingshjälp. Samtidigt argumenterar Dill för att socialt kapital inte kan mätas i de existerande databaserna för detsamma då dessa baser reducerar socialt kapital till procentsatser som talar om hur många som är organiserade inom genrell och formell aktivitet (Dill 2010).

Denna undersökning har bidragit till att skapa mina frågeställningar i viss utsträckning då det här finns en stor tilltro till hur socialt kapital kan vara en del i

framtida ekonomisk och social utveckling i Nepal, och samtidigt fungera som föregångare och företrädare för sociala nätverk som kan bidra till social utveckling. Samtidigt öppnar resonemanget upp för en förståelse där man måste skapa en fördjupad kunskap för det sociala kapitalet i en mera vardagsnära kontext med exempelvis utgångspunkterna: dela mat och vatten, hälso och sjukvård, hjälp inom jordbruk, städning, transport, religiösa aktiviteter, musik, hantverk, omvårdnad, undervisning och träning som varit de centrala huvudpunkterna i undersökningen. Undersökningen Basel Institutet gjorde beskriver också en dimension där man genom att undersöka det sociala kapitalet är med i själva återskapandet av det, genom att just synliggöra, undersöka, uppmärksamma och uppmuntra det. Detta är också en dimension jag ämnar undersöka och hoppas bidra till i min studie (Dill 2010).

Denna undersökning blev ett viktigt startskott för min studie då jag härefter ville göra en genomläsning av kvalitativa studier som undersöker socialt kapital i Nepal. Här upptäckte jag att detta gjorts i oerhört liten utsträckning, och inte alls då det kom till socialt kapital i en interaktiv mening som gör en ansats att beskriva det interpersonella existerande kapitalet istället för det sociala kapitalet i relation till formella organisationer och institutioner.

3 Teoretiskt perspektiv

3.1 Externteoretisk ansats

I enlighet med en grounded theory-ansats är det av stor betydelse att inte ägna sig åt en omfattande litteraturgenomgång under tiden man inhämtar sin empiri. Istället är det meningen att man som undersökande inte ska bli begränsad, blockerad eller på andra sätt hindrad att generera kategorier, egenskaper och teoretiska koder under arbetets gång. På detta sätt är grounded theory till för att upptäcka koncept och hypoteser, inte för att testa dem eller replikera dem. Det är först när den skapade teorin ter sig skäligt utvecklad och denna funnit sin logik som man för in externa teorier. Härvid avses risken att ”trycka in” empiri i redan existerande teorier bli mindre; empirin får på detta sätt en annan inramning där den teoretiska förståelsen/den grundade teorin tillskrivs huvudrollen i analysen och externa teorier blir ett sätt att ytterligare ge förståelsen skärpa och distinkthet. Den externa teorin ska relatera till den skapade teorin, inte visa på dess relevans eller trovärdighet, detta ska den teoretiska förståelsen/grundade teorin själv framhålla i sin bearbetbarhet, ekvivalens och logik (Glaser 1992; Hartman 2001).

Inramningen för det teoretiska perspektivet i min analys består av de teoretiska begrepp och perspektiv som framstått som viktiga i relevans till den teoretiska förståelse som skapats inom ramen för empirin. Detta har bildat mer av ett teoretiskt perspektiv där det sociala stödutbytet sätts i fokus, inom ramen för stödformernas och det sociala nätverkets betydelse för tillgången till det sociala kapitalet. Begreppen och tillsammans det perspektiv som de bildar kommer användas i syfte att relatera, förstå, inspirera och ytterligare begreppsliggöra min teoretiska förståelse/grundade teori.

3.2 Socialt kapital

I studien har socialt kapital varit det centrala fenomenet för mitt sökande och observerande. Socialt kapital har sin uppkomst och utveckling i flera olika forskningsområden. Fenomenet och begreppet är ständigt föränderligt och har en uppsjö av förklaringsmodeller beroende på vilket forskningsområde och vilken vetenskapsteoretisk utgångspunkt som tillämpas eller är i centrum. Jag kommer här redogöra för hur jag använder begreppet i studien och hur min förståelseram ser ut och väljer här att lyfta fram två sociologers definitioner och förståelser av socialt kapital.

Min förståelse för socialt kapital börjar i Pierre Bourdieu, men utökas av Alejandro Portes kritik och problematisering. Bourdieus definition av socialt kapital ter sig vara grunden för hur socialt kapital kommit att utvecklas allt sedan 1970-talet (Bourdieu 1986; Portes 1998).

Social capital is the aggregate of the actual or potential resources which are linked to possession of a durable network of more or less institutionalized relationships of mutual acquaintance and recognition – or in other words, to membership in a group – which provides each of its members with the backing of the collectivity-owned capital, a “credential”, which entitles them to credit, in the various senses of the word. These relationships may exist only in the practical state, in material and/or symbolic exchanges which help to maintain them.

(Bourdieu 1986: 248–249)

Först och främst sätter Bourdieu sin ram för det sociala kapitalet inom det sociala nätverket, vilket gör det intressant att se närmare på begreppet sociala nätverk, vilket jag

senare kommer göra. För det andra så sätter Bourdieu kollektivitet i centrum för det sociala kapitalet, vilket alltså blir utgångspunkten för mina observationer, analysen tar sin utgångspunkt i hur systemet i sig med områdena för och betydelsen av utbytet av det sociala kapitalet ser ut. Detta är även det tredje som jag tar min utgångspunkt i, Bourdieu menar att det sociala kapitalet existerar i det praktiska tillståndet med materiella och/eller symboliska utbyten, vilket upprätthåller dem. I detta pekar alltså min studie vidare via nätverk till specifika utbyten av stöd inom de nätverk som finns. I Bourdieus definition finns också ett uttryck för en klass- och maktdimension. Att vara del av ett nätverk där socialt kapital utbyts och innehåses innebär också att vara del av en klass där detta innehåses i relation till andra kapitalformer och där det förs en ständig kamp om detta. Bourdieu framhåller detta som en faktor vilket gör socialt kapital inte bara som något av godo, utan även något som kan komma att skapa djupare klyftor i ett samhälle (Bourdieu 1986).

Här inspireras jag av sociologen Alejandro Portes kritik i begreppsliggörandet av socialt kapital som en del av min förståelse. Portes för fram en kritik som understryker att socialt kapital som begrepp framförallt ofta förklarar positiva utfall och konsekvenser och framhåller sociologins partiskhet i att gärna se goda saker växa ur sociala och sällskapliga sammanhang. Han betonar här särskilt hur lätt det är att hamna i moraliserande framföranden istället för sociala och sociologiska analyser. Han framhåller de negativa formerna som likvärdiga i beskrivningen av socialt kapital och vad det för med sig för konsekvenser. För att illustrera detta delar han vidare upp det sociala kapitalet i källor och effekter och framhåller både de negativa och positiva effekterna av detta, samt problematiserar detta genom att framhålla vad som just genererar socialt kapital och vilket som är effekterna av det (figur 1). Hans definition av socialt kapital blir härvid något som kommer till genom relationerna till andra vilket blir grunden och källan för ett utbyte genom detta sociala kapital (Portes 1998).

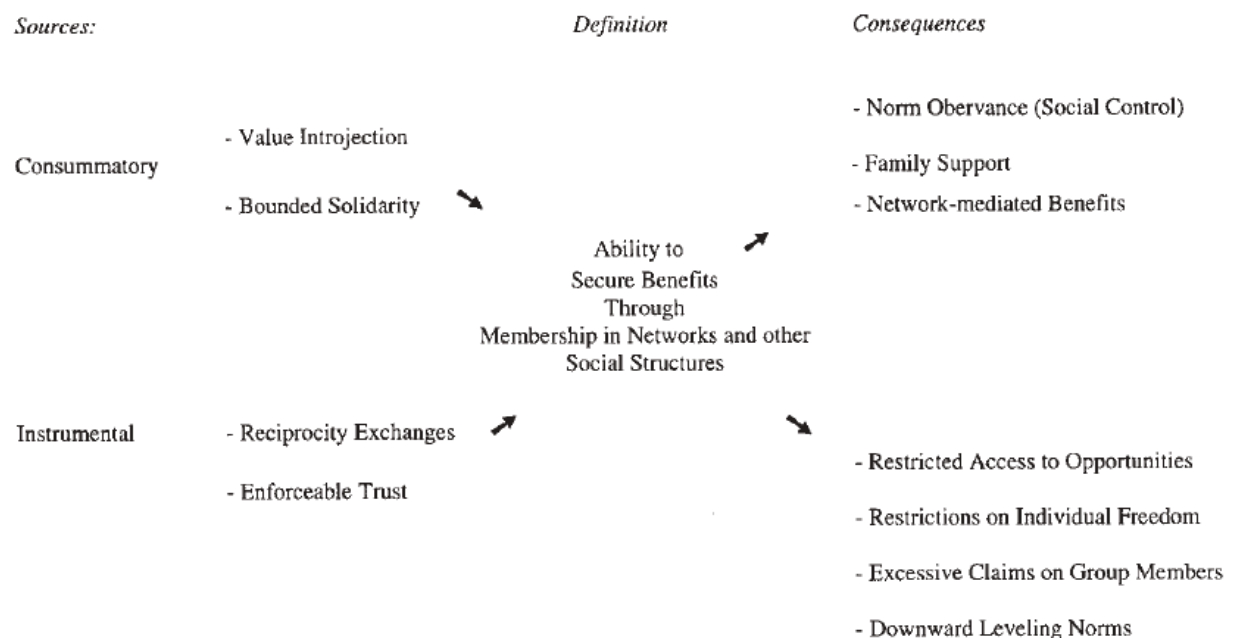

Figure 1 Actual and potential gains and losses in transactions mediated by social capital

3.3 Sociala nätverk

Sociologen Clyde Mitchells studier har varit avgörande för nätverksforskning. Han använder det sociala nätverket som ett verktyg för analys och definierar det som ett särskilt antal uppsättning sammanlänknings mellan ett bestämt antal personer, där sammanlänkningarnas egenskaper som helhet särskilt karaktiserar en möjlighet att översätta det sociala beteende som de inblandande personerna uppvisar. Vidare definierar och dimensionerar Mitchell ett socialt nätverk i en viss uppsättning analyserande begrepp som tillsammans bildar ett analysverktyg för att förstå människors beteende. Han delar upp det i två olika ytterligare dimensioner; strukturella och interaktionella egenskaper. Här består de strukturella i *utgångsläge*; vem forskaren utgår från, *densitet/frekvens*; i vilken grad en specifik människas nätverk har relationer till varandra, *tillgänglighet*; i vilken grad sammanlänknings emellan människor behövs för att nå majoriteten samt *räckvidd*; avser vem man har direkt kontakt med och därmed inte behöver gå omvägar för att få tag på den önskade personen ifråga, räckvidden ökar därmed om man har direkt kontakt i flera olika sociala kretsar. De interaktionella avser *meningen* med relationen, om det handlar om en relation med exempelvis arbete eller vänskap som syfte. Här utökar Mitchell också förståelsen med bland annat *multiplex mening* som innebär att en relation mellan två människor finns i mer än en normativ kontext, exempelvis arbete och vänskap som innebär att man måste förhålla sig till flera olika kontexters normer och relationen får betydelse i flera meningar. *Riktning*; syftar på förbindelse i relationen, om det handlar om symmetriska eller asymmetriska relationer, *varaktighet*; avser stabiliteten i en relation, *intensitet/styrka*; i vilken grad kan personen använda sig av sina relationer i nätverket och i vilken grad uppfyller personen själv sina löften och *frekvens*; antalet kommunikationer i en viss relation, dock är det viktigt att påpeka att ett större antal kommunikationer inte behöver antyda att intensiteten/styrkan blir högre (Mitchell 1969).

3.4 Socialt stöd

Så länge det sociala nätverket grundar sig i en mer social förståelse så har däremot det sociala stödet sin tillhörighet i en psykologisk kontext där psykologen Alan Vaux skapat ramar för det sociala stödets nätverk som en speciell beståndsdel av det totala sociala nätverket som särskilt lägger fokus på meningen och riktningen i enlighet med två av Mitchells begrepp (Mitchell 1969; Vaux 1988). I en särskild genomgång av andra forskares definitioner konstaterar han att det finns två perspektiv och indelningar där det första är i det sociala stödets *funktioner* och det andra är dess *aktiviteter*. Han själv delar in det i fem olika aktiviteter bestående av *finansiellt stöd*, *praktiskt stöd*, *råd och vägledning*, *emotionellt stöd* samt *socialt umgänge* (Vaux 1988).

3.5 Socialt stödutbyte

Det sociala stödet kan vidare utbytas mellan olika parter. Dessa parter kan vara en individ såväl som ett kollektiv bestående av flera människor; ett system om man så vill. Ett stödutbyte i denna mening handlar om interaktiva, cirkulära processer i form av ömsesidighet. Ett begrepp som många forskare använder för att definiera socialt stödutbyte är *reciprocitet*. Detta begrepp står här för något där två eller flera personer i handling utbyter stöd på olika sätt, i en cirkulär process där en handling besvaras med flera efterföljande, knutna till denna första handling. Ett givande och ett tagande som

uppstår i specifika interaktiva relationer på specifika platser (Gouldner 1960; Kohli & Kunemund 2003). Sociologen Alvin Ward Gouldner (1960) menar att utbytesrelationer måste inbegripa rättigheter och skyldigheter för båda parterna; ett utbyte uppstår genom principen reciprocitet. I utbytet finns därvid en norm av reciprocitet som bestämmer hur dessa skyldigheter och rättigheter ser ut. Han beskriver reciprocitet som något universellt och generaliserande där normen för reciprocitet i ett visst samhälle är förutsättning för ett ömsesidigt stödutbyte. Detta är alltså ett ömsesidigt beroende och tillfredsställande mönster i relationer där utbyte sker, vilket han också menar är något som i sig balanserar sociala system. Vidare menar Gouldner att denna norm av reciprocitet också fungerar som en maktutjämnare och hindrar att människor utnyttjar varandra, detta genom att normen som alla i ett nätverk berörs av hindrar människor i maktpositioner att exploatera människor i lägre ställningar och reglerar och motiverar reciprociteten som ett utbytesmönster i nätverket (ibid.).

Inom det ömsesidiga stödutbytet ryms dock flera olika orsaker menar sociologerna Kohli och Kunemund (2003) som delar upp motiven till varför människor ingår i olika utbyten över tid. Även om dessa utbyten sker inom normer för reciprocitet så behöver inte just den givande eller tagande parten ha direkt reciprocitet som anledning. Dessa olika motiv handlar om *altruism*; av välvilja för andras välbefinnande, *direkt utbyte*; där man förväntar sig ett att få något tillbaka i eget intresse, *försenad, indirekt eller generaliserad reciprocitet*; man vill ge något åter som man tidigare tagit del av, ge vidare till nästa generation eller andra personer, *känsla av plikt*; internaliserad normativ skyldighet, *separerande*; man vill ge för att hålla ett avstånd eller distans, *kontroll eller makt*; man ger för att kunna utkräva något i enlighet med ens egna önskningar, *status*; för att behålla social heder, *anpassning till externa normer*; man ger i hopp om att bli accepterad eller socialt uppskattad (ibid.).

4 Miljöbeskrivning

4.1 Nepal

Nepal är beläget norr om Indien på Himalayas sydliga sluttning och gränsar mot Kina (Tibet) norröver. Landet har en yta ca 147 181 km² där befolkningen 2012 uppmättes till 27 474 377 miljoner invånare. Det nationella språket är nepalesiska, därutöver beräknas det vara upp till 120 olika minoritetsspråk som alltså används idag i landet. Fram tills 2006 var Nepal den enda hinduiska staten i världen, efter detta har man gjort anspråk på att vara en sekulär nation. Man räknar dock idag med att tre av fyra nepaleser bekänner sig som hinduer. Befolkningen identifierar sig till olika folkgrupper som definieras utifrån just språk och religion men även utifrån geografisk hemvist, kast och etnicitet. Dessa grupperingar överlappar ibland varandra vilket gör själva indelningen komplex och egentligen omöjlig att tala om. Majoriteten av befolkningen livnär sig på jordbruk och självhushåll, enligt FN rör det sig om så mycket som 90% av befolkningen (Landguiden 2013).

4.2 Miljöbeskrivning Tholo Gaun

Denna studie har gjorts i byn Tholo Gaun. Nedan följer en beskrivning av byn och dess omgivningar baserat helt på observationer och informella samtal med folket i byn.

4.2.1 Omgivning och läge

Byn Tholo Gaun ligger ca 15 kilometer öster om huvudstaden Kathmandu, en halvtimmes gångväg upp i bergen söder om staden Bhaktapur. Kathmandudalen är omringad av berg som sluttar ner mot dalen och liksom sträcker sig med kortsidorna mot mitten. Tholo Gaun är belägen på sidan av en av dessa ”utstickande” berg med ganska brant lutning på vissa ställen. Byn är distrikt nummer fem bland tio distrikt som här ligger bredvid varandra och tillsammans bildar VDC (Village Development Committee) Sipadole. Området är ett böljande och varierat landskap med större skogsområden med lövträd på bergshöjderna, terrasser och trappstegsodlingar med risplantage och majsplantage samt andra grödor som potatis och vete på de lägre vidderna. Titt som tätt finns det också vattenfall eller vattendrag som ofta är viktiga vattenkällor för människorna som jobbar och bor i närområdet på fälten. Nästan varje plats man besöker i omgivningen har sin unika utkiksplats över dalen och bergen på andra sidan dalen där Himalayas snöbeklädda berg tornar upp sig mot den blåa himlen.

Tholo Gaun är bland Sipadoles distrikts byar en av de största, vilket också namnet antyder, ”tholo gaun” betyder just stor by på nepalesiska. Här finns det sextio hushåll med familjer i olika storlekar och utsträckningar. Vid tiden då dessa observationer gjordes fanns det i byn 240 invånare permanent boende, varav majoriteten härstammar från Tamangfolket. Detta varierar dock kraftigt beroende på hur familjerna ständigt vidgas och minskar i antal i och med att man exempelvis gifter bort eller in människor eller att familjemedlemmar flyttar utomlands för arbete.

4.2.2 Husens och hushållenas konstruktion

Husen är fyrkantigt formade och oftast byggda av antingen sten och cement, eller tegelsten och cement. På grund av termiter i området är trä inte något att föredra och större betongblock är alltför bräckliga för de påfrestningar som husen bör kunna utstå, jordbävningar är inte ovanligt i denna del av Nepal. Våningarna bärs upp av ett par större pelare och horisontellt av bambustockar och jord. Taken är vinklade bakåt och gjorda av korrugerad plåt som hålls fast på husets ovandel med hjälp större stenar som läggs ovanpå samt genom att binda fast ändarna i de bambustockar som utgör våningarna och sticker ut på husets kortsidor. Fönsterkarmarna är gjorda av trä och har ibland riktigt glas eller är bara öppna rakt ut med öppningsbara träluckor. Framför dörren finns ofta en större förstukvist som sträcker sig mot sidorna och är lika lång som själva huset. Separat finns oftast en toa och ibland dusch byggd, dock duschar de flesta i de större kranarna som finns placerade mellan de olika husen och håller hela byn med det vatten som behövs till allt från matlagning och hygien till skötsel av djur och natur.

Husen är två- eller trevåninga och ofta kan uppemot 6-8 personer permanent bebo ett sådant hus. Golven och väggarna hålls rena och hela med hjälp av en blandning av torkad kodynga, vatten och lera, man varierar färgerna på lera för att få en sorts design, man går ibland flera timmar upp i bergen för att hitta en särskild röd karakteristisk färg. Den första dagen varje månad sveps denna blandning på nytt över väggar och golv som en slags renlighetsrit. Den understa våningen har ett kök med en öppen eld som i vissa hus används mer eller mindre då många av husen har börjat gå över till alternativet gas som är smidigare, men dyrare. Dock finns det flera maträtter som lagas med fördel över den öppna elden för godare smak och bättre tillagning. Ris är ofta en obligatorisk del av en måltid, men kan ibland ersättas med ett slags majsmos gjort på malen majs och vatten. Till detta kommer en gryta eller stuvning "turkarry" av något slag, ofta vegetarisk av olika grödor som växer i trädgården eller som kan fås tag på billigt och enkelt, men ibland med buffelkött, kyckling eller getkött. Ris äts aldrig utan "daal"; en slags linssoppa som hälls ovanpå riset. Man föredrar även en starkare blandning av tomat, vitlök och chili; "atzaar" som man äter i ganska små mängder i förhållande till det andra på grund av dess heta styrka. Måltiden äts alltid med en hand, företrädesvis den högra då den vänstra anses ska användas till toalettbestyr. Vatten distribueras i kannor med en särskild pip, de liknar vattenkannor, som alla dricker av utan att nudda med läpparna, man låter liksom huvudet falla tillbaka lite och klunkar i sig. Man sitter på mattor i olika mönster gjorda av majsblast. Måltiden är ett viktigt inslag i vardagen och man kan vänta i timmar på att en viss familjemedlem ska komma hem, för att alla ska kunna äta tillsammans. Efter man ätit så låter man vatten ur samma kannor rinna över sin hand, över den företrädesvis tomma tallriken, ofta tvättar man av munnen också. Den mat som blir över sparas omsorgsfullt till djuren. I de fall man är gäst i andras hus är det sed att man inte tvättar händerna där man ätit samt att man sitter med korsade ben under hela måltiden.

I vissa fall har även undervåningen en del för djuren som familjen äger, getter, höns och ibland en buffel. Denna del inringas ofta av en låg mur, även denna insvept i kodyngablandningen. Vissa hushåll har djuren i ett separat skjul. Djuren är ofta en stor inkomstkälla och ett viktigt levebröd för en familj i byn. Getterna ger både kött och mjölk, och en bra get kan även säljas vidare till ett fördelaktigt pris. Hönsen ger kött och ägg och en buffel ger även den kött, men även mjölk och yoghurt, som är en delikatess och endast äts vid speciella tillfällen. Djuren tar dock sin beskärda del av tid med skötsel, alla djur får mat direkt från köket eller gräs, blad och kvistar som man i stora korgar på ryggen bär hem från andra delar av bergets djungel. För exempelvis getterna är detta inte bara att ge vilket gräs eller blad som helst, utan det finns en hel uppsättning

restriktioner kring vilket getterna tycker om och kommer äta, kan bli sjuka av, kan dö av, kommer må illa av och så vidare. Varje dag går någon ur hushållet för att hämta hem detta åt djuren. Det händer ibland att man någon gång tar med getterna upp i bergen att själva beta, men detta är något man ofta försöker undvika på grund av förekomsten av rovdjur. Har man tur har man också en katt eller hund i huset. Katter är avundsvärda då de håller möss och ohyra borta och tillgivna hundar är bra för alla, både människor och djur som varning från de vilddjur som exempelvis leoparder som strövar runt i omgivningen. Människor kan bli attackerade och det finns flera fall där barn blivit tagna av en leopard mitt i byn.

Övervåningen nås med en bred stegsgjord i trä. Här finns det oftast minst fyra rum där familjemedlemmarna sover i olika, med en eller flera sängar i varje rum samt klädesförvaring. På golvet ligger plastmattor och väggarna är målade i glada färger, taket är täckt av presenningar i plast. Vissa hus har här en balkong som nås ifrån denna våning. På denna våning finns oftast en TV och ibland en dator. Dock är elektriciteten inte alltid närvarande då Nepal har så kallad "loadsetting" varje dag, man har följdaktligen elektricitet 8-12 timmar per dag. Elektriciteten distribueras av staten enligt ett tidsschema som alla känner till och lägger upp sitt elbehov efter. I brist på elektricitet används stearinljus. Nästa våning är antingen ännu en våning med fler rum eller ett slags lager för mat och annat.

4.2.3 Byns utformning

I byn finns det tre små affärer där man kan hitta det mest basala som hygienartiklar, matingsredienser och alkohol. Dock föredrar de flesta i byn Tamangfolkets egna hembryggda rissprit "rakshi". Från denna produktion får man också "ningo", ett slags vin som fått jäsa, samt "papb", det som blir över av det jästa riset som man blandar med vatten. I Nepal är hembryggd egentligen förbjudet, men Tamangfolket har fått ett specialtillstånd att brygga detta då det anses vara en viktig och stolt del av kulturen. Affärerna serverar också te, med eller utan mjölk och har även ett stort urval av kakor och sötsaker att servera till detta. I tehusen är det sällan tomt, utan ofta fullt av folk som samtalar och spelar kort. Tehusen ligger precis vid den väg som går genom byn där man åt ena hållet kommer neråt dalen, och åt andra hållet längre upp i bergen. Öster om byn finns ett bytempel där vissa festivaler firas och man utför religiösa och andliga riter. Precis bredvid byn finns ett större vattendrag där man ibland väljer att tvätta kläder och duscha när kranarna i byn har för långa köer, eller man helt enkelt vill ha lite ensamhet.

I byn finns det en hel del växter och mindre träd, bland annat flera apelsinträd, mangoträd, plommonträd, persikoträd, sharonträd och även ett och annat pomoloträd. Det finns även otaliga olika sorts blommor och grödor som man odlar på en egen liten trädgårdsplätt. Allt från vitlök, chili, tomater, olika slags salladsblad med mera odlas. Blommor är en viktig del under många välsignelseceremonier vid exempelvis bröllop, födslar och olika festivaler och därför är detta även en viktig del.

4.2.4 Om människornas klädsel och boendeförhållanden

Att säga något om hur människors liv utformas, konstrueras och ser ut är självklart svårare att göra med samma exakthet och formlighet som miljön, då detta förändras och kan beskrivas utifrån olika perspektiv. Jag vill ändå göra ett försök för att ge en bild åt dig som läsare av hur det hela ter sig från de observationer jag gjort.

Männen och kvinnorna klär sig olika beroende på ålder och civilstatus. En äldre man, från 60 år och uppåt bär ofta den traditionella nepalesiska dräkten med tajta byxor och en längre tunika, som toppas av den traditionella ”båtformade” nepalesiska hatten. Ju yngre en man är desto mer sällan ser man dem ha på sig en traditionell nepalesisk dräkt annat än vid högtidstillfällen, om ens då. Den nepalesiska hatten används dock frekvent av många i alla åldrar. Annars har man jeans eller andra byxor på sig. I det fallet en ung flicka har traditionella kläder på sig så är det ”kurta suruwal” som gäller, en klädesuppsättning med bredare byxor och en längre tunika. Detta varierar i oändlighet i storlek, utformning, färger och design. Giftnor har även ”sari” som ett alternativ; ett väldigt långt tygstycke som viras runt midjan otaliga gånger, där änden slängs elegant över axeln, till överdel har man en tajt tröja med knappar eller knyter fram eller bak, ofta som visar magen helt eller delvis. En gift äldre kvinna har till vardags ett flera meter långt tygstycke på sig virat runt midjan som fungerar som en kjol, som en sari fast mer en vardagsversion, samt en tröja som knyts ihop under bröstet. Det finns ingen äldre kvinna i byn som inte har hår som sträcker sig minst till midjan. Handlederna pryds av vackra armband gjorda av glas eller plast i rött, grönt eller blått, oftast har man kanske minst fem på varje arm. I öronen hänger större guldörhängen och runt halsen hänger, om man är gift, ett halsband gjort i röda pärlor, med ett större guldsmycke. Design, storlek och längd varierar. Detta halsband träs på kvinnorna vid giftermålet av hennes blivande man, ofta är det också då man får de större typiskt nepalesiska örhängena i guld.

Då en kvinna gifter sig flyttar hon hem till mannen och hans familj. Paret bor kvar tills föräldrarna dött då man tar över huset eller så bygger man ett eget hus i byn, på den mark som familjen äger eller mark som man köper själv. Marken i byn och runt byn ägs av samma familjer i generationer tillbaka och är i många fall det mest värdefulla man har. Idag har priset på marken i närområdet stigit så mycket, så om man säljer blir man miljonär i nepalesiska mått mätt. Det finns flera som tar denna chans och då bygger nya moderna hus eller får möjlighet att resa iväg och ta sig ett välbetalt jobb. Denna mark är för många det enda man har, säljer man så har man ingenting att odla sitt levebröd på, man förlorar möjligheten att vara förhållandevis självständig. Man säljer dessutom något som funnits och förvalts i generationer i familjen, och som köparen nu kan göra vad som helst med.

De flesta hus i byn bebos av en familj med minst två barn samt faderns föräldrar.

4.2.5 Utbildning, sysselsättning och försörjning

De flesta som idag är barn under 15 år går i skolan, detta är en förändring som skett de senaste 8-10 åren, och som beror på att människorna i byn är rikare nu än vad de var för 8-10 år sedan och har råd att skicka sina barn till skolan. Mycket få personer har tagit studenten med en grundutbildning och ju äldre man är desto mindre chans är det att man gått i skolan alls; många är analfabeter i byn. Det finns gott om skolor i närområdet, kommunala skolor som är gratis har ofta ett dåligt rykte och därför är det en majoritet som väljer de privata skolorna som brer ut sig i oerhört mycket större antal än de kommunala i området. Samtidigt som de flesta yngre barnen går i skolan är det vanligt med avhopp. Detta verkar bero på att utbildning sällan lönar sig i längden, i alla fall så länge man stannar i Nepal. Här är lönerna till övervägande del låga och står inte i balans till hyror, mathandel och så vidare, enligt invånarna. Med tanke på hur mycket det kostar att utbilda sig vidare från grundskolan så ter det sig förståeligt att detta inte är något som många satsar på.

De flesta kvinnorna i byn finns i hushållet och sköter djur, fält, barn och gamla dagligen, oerhört få förvärvsarbetar och ännu färre som arbetar har en utbildning i botten. Det verkar vara en ganska jämn fördelning bland män och kvinnor när det kommer till försörjning. Jag har endast observerat ett hus i byn där man och kvinna båda har hand om försörjningen. Ofta är en stor del av försörjningen självhushåll med egen produktion av ris, majs, kött via djuren med mera som annars behövts köpas. I byn är det en majoritet av männen och flera kvinnor som jobbar utomlands, de vanligast förekommande länderna är Indien, Malaysia, Dubai, Saudi-Arabien och militärtjänster i fredsbevarande styrkor som finns över hela jordklotet. Anledningen till att de flesta jobbar utomlands är för att det i de allra flesta fallen lönar sig markant mot att ta ett jobb i Nepal enligt invånarna. Detta skapar en tillvaro där många kvinnor lever hemma med barn och svärföräldrar och träffar sin man vartannat år, ibland oftare och ibland än mer sällan. De flesta hus är därmed försörjda både av jordbruk och av förvärvsarbete.

Av vad jag observerat så verkar den gemensamma bestämmanderätten i byn vara uppbyggd på en särpräglad demokrati där man låter alla som är intresserade av att göra sin åsikt i byn hörd komma till tals innan man tar sitt beslut genom sammankallanden av bymöten.

4.2.6 Tro och högtider

I byn är flera religioner representerade, men det vanligaste är buddism med inslag av hinduism och naturreligioner. Samtliga hinduiska festivaler firas, till exempel färgfestivalen Holi, brödrfestivalen Tihar och den största festivalen Dashain, men ceremonier som rör ett nyfött barn, begravningar och bröllop genomförs med buddistiska traditioner. I Nepal är det sexdagarsveckor med endast lördagen som ledig dag och resterande sex dagar i skola och på jobb. Dock så finns det högtider och festivaler som firas varje månad, ibland ännu oftare, då alla får ledigt i några dagar från skola och jobb.

Religion och tro styr i stor utsträckning beteendet i den praktiska vardagen, allt från att man innan man börjar äta lägger några riskorn på golvet framför tallriken till förfäderna, till obligatoriska tempelbesök.

4.2.7 Språk och etniciteter

Tholo Gaun räknas som en Tamangby, men här bor det även flera ur de så kallade folkgrupperna Chettri och Thapa. Tamangfolket är ett av de så kallade mongoliska folken som sägs ha utvandrat från Mongoliet till Nepal. De pratar sitt egna språk; Tamang. Tamang är också efternamnet om man tillhör detta folk. Detta fungerar på samma sätt för samtliga folkgrupper i Nepal och därför vet man med en persons namn också vilket kast eller vilken grupp denne tillhör. Tamangfolket är vidare uppdelat i så kallade subkast eller subgrupper; Lo, Thing, Ghising, Glan, Waipa, Yonjan, Lopchan, Bomjan, Thokar, Rumba, Gymba, Ghyaba, Nyasur, Tuba, Pakhrin, Dhong, Titung, Baal, Baju, Syangtan, Moktan, Dimdung, Ghole, Thokor, Ghongba, Blon, Syangbo, Singer, Singtan och Too. En grupp ses som en familj, som systrar och bröder och vid giftermål måste man därför gifta sig med någon från en annan subgrupp, men företrädesvis inom Tamangfolket.

Det nationella nepalesiska språket är helt gångbart i byn och används ofta i en blandning med Tamang.

5 Metod

5.1 Vetenskapsteoretisk utgångspunkt och förförståelse

Denna studie har sin utgångspunkt i ett hermeneutiskt synsätt hos mig som författare. Hermeneutiken handlar om förståelse och tolkning och utgör en grund för hur man kan se på kunskap och vetenskap. Den förståelse som hermeneutiken står för handlar främst om att leva sig in i och rekonstruera en främmande människas (inre) liv. Vi tolkar utifrån oss själva som subjekt där det som gör det möjligt för oss att tolka andra är det gemensamma livssammanhanget. Detta skapar förutsättning för förståelse av livsytringar utifrån våra egna subjektiva upplevda erfarenheter. Både den som undersöker och människor som ingår i undersökarens intresseområde blir då alltså subjekt som kännetecknas av självreflektion, vilja och frihet (Thomassen 2007). Min utgångspunkt är socialkonstruktivistisk, där jag utgår från att de sociala företeelser och fenomen jag studerar blir till av och i samspelet mellan människor som subjekt; sociala företeelser, kategorier och ordningar ses som något som skapas och återskapas ur det sociala samspelet mellan människor. Ingenting är bestämt på förhand och det existerar ingen objektiv sanning (Bryman 2011).

I denna studie har jag rest till ett land där jag inte är uppvuxen, och levt och utforskat delar av en kultur vars förståelseramar inte är desamma som mina i flera avseenden. Med detta som bakgrund har mina utgångspunkter behövt vara artikulera och noggranna i möten och intervjuer. Jag har under åren privat besökt denna by tre gånger, under månadstaliga perioder, och har därför en inblick i byn. Människor känner mig till viss del och jag känner till dem, dock har jag stabila relationer till endast ett fåtal, detta är alltså min förförståelse av byn och de personer som innefattas av den. Antropologen Clifford James Geertz har härvid utvecklat begrepp och förståelseramar för att vistas i miljöer där man själv blir observatör, antingen deltagande eller i icke-deltagande så kallade etnografiska studier. Han talar om kvalitativa studier och deltagandets och förtrolighetens relevans – ju mer deltagande desto bättre. Här finns alltså ett resonemang som erkänner och framhåller forskaren som ett subjekt i relation till sitt studieområde. Han talar dock inte om forskaren och dess respondenter som jämbördiga medlemmar av samhället eller miljön, utan att forskaren med sitt forskningssyfte i fokus varken får hamna i att vilja ”bli inhemsk”, men inte heller å andra sidan att härma eller imitera desamma. Härvid framhåller han att rollen som forskare bör vara emellan dessa i en anda där man tillstår sin hållning som utanför miljön/samhället. I mitt fall handlar det om livsformen, där det jag som subjekt förstår med är det jag kommer ifrån och att detta slutligen hamnar i ett syfte att samtala och deltaga med denna hållning som utgångspunkt (Geertz 1973). Här för Geertz också in en diskussion kring att förstå där han, i likhet med Thomassen, menar att man enbart kan komma till förståelse i enlighet med ett närmande där man själv också är en del av miljön, att detta i själva verket är det enda sättet att närma sig sociala kontexter för att just skapa en förståelse för desamma (Geertz 1973; Thomassen 2007). Samtidigt blir detta ett komplext arbete menar Geertz och diskuterar här möjligheten att överhuvudtaget förstå en annan person och hamnar i ett resonemang om att tolkningen man gör som forskare just är en tolkning och inte en exakt förståelse. Han lägger vidare vikt vid att ens formuleringar bör vara aktörsorienterade; med andra ord utifrån en respondent, vilket alltså förutsätter forskarens egna deltagande för att komma nära den sociala kontexten (Geertz 1973).

Denna vetenskapsteoretiska utgångspunkt, min förförståelse och det faktum att jag studerar sociala fenomen i en annorlunda kultur än min egen påverkar mitt sätt att se på kunskap, vetenskap och människor och har varit till grund genom hela studien och

präglar mitt sätt att närma mig forskningsområdet, frågeställningar, syfte och slutligen den empiri och den analys och de val i samband med den som gjorts. Dessa utgångspunkter kan vidare ifrågasättas och kritiserars inför dess tillämplighet och begränsande, men utgör alltså denna studies förutsättningar (Thomassen 2007).

5.2 Metodval

Då mitt syfte i denna studie är att undersöka och analysera de sociala fenomen, sociala beteenden och därmed sociala konstruktioner som sociala stödutbyten och socialt kapital innebär så är det avgörande att jag väljer en metod som kan utstå den rörlighet som de sociala komplexa kontexter detta innebär. I enlighet med Geertz resonemang kring tolkande av kulturer som "komplexa specifikationer" med långsiktiga, huvudsakligen kvalitativa, deltagande studier så har jag därför valt semistrukturerade intervjuer. Geertz beskrivning av närmanden av sociala kontexter med aktör-inriktning för att uppnå förståelse, förespråkar vidare för empiriorientering i val av analysmetod. Följaktligen har jag valt att använda mig av Barney Glasers vidareutveckling av grounded theory som ansats, inramning och inspiration för min analys (Geertz 1973; Glaser 1992; Hartman 2001). Grounded theory enligt Glaser ponerar att man på förhand försöker hålla sig utanför teoretiska förklaringar och endast går in i intervjuer med en slags öppen inställning kring ämnet, som i detta fall var socialt kapital och sociala stödutbyten. Efter hand låter man intervjuer och observationer leda en vidare, tills man slutligen anser att det valda ämnet är mättat. Med grounded theory som analysmetod så sker datainsamlande, urval och analysprocess parallellt, interaktivt (Glaser 1992). Detta innebar för mig att jag lät det insamlade materialet bestämma hur många intervjuer som skulle göras, vilka som skulle intervjuas och när jag tyckte mig ha en mättnad i ämnet baserat på intervjuerna. Hartman (2001) kallar grounded theory för en induktiv metod med deduktiva inslag.

Min användning av metoden är alltså en inspiration och en ansats att förhålla mig till i min undersökning, metoden har inte använts renodlad. Detta då jag anpassat metoden för mitt syfte och för min kontext. I det fall jag hade haft en hård metodstruktur hade empiri gått förlorad och idén om empiriorientering, som ju är hela poängen med grounded theory-ansatsen, fallit. Här är därför kontexten och syftet viktiga faktorer där jag låtit metoden anpassas efter detta, i metodens "egen anda" så att säga.

5.3 Datainsamlingsmetoder

5.3.1 Intervju

Intervjuerna lades upp på ett semi-strukturerat vis där det finns plats för respondenterna att utforma svar på sitt eget sätt. Inom denna typ av metod fanns det också plats för flexibilitet mellan de olika teman som behandlades under intervjuens gång, då jag som intervjuare kunde följa respondenten i sin berättelse på ett smidigt sätt genom att ha denna flexibilitet och fokusera på att lyssna på hur intervjupersonen uppfattade och tolkade frågorna istället för att strikt följa mina egna tolkningar och uppfattningar. Inom ramen för semistrukturerade intervjuer kunde jag också ställa följdfrågor som inte fanns med från början, så länge de var relaterade till intervjupersonens svar (Bryman 2011; Kvale & Brinkmann 2009).

5.3.2 Deltagande observation

Deltagande observationer har gjorts i både det som Bryman (2011) kallar öppna och slutna miljöer. Bryman (ibid.) menar vidare att det som forskare kan vara svårt att i en deltagande observation få fatt i de observerades "riktiga" beteende och svar, då det finns risk att man anpassar detta då forskaren är närvarande som observatör. Jag hoppas ha eliminerat åtminstone den största risken för detta då det var den fjärde längre perioden som jag spenderade i byn under perioden då jag gjorde mina observationer och intervjuer och därmed eventuellt är möjligt att utgå från att min närvaro blivit något mer neutral. Med denna utgångspunkt där observatörens närvaro i högre utsträckning gör människors beteende mer naturligt, menar också Bryman (2011) att man som deltagande observatör kan komma sin observerade miljö närmre. I enlighet med Geertz resonemang kring observatören som deltagande för att komma närmare aktören var det nödvändigt att dessa observationer gjordes som deltagande. Här kan även Geertz resonemang kring observatören som varken medlem av miljön eller imitationer av desamma och den subjektiva förståelsen vara betydelsefull och central och fungera som problematiserande av Brymans resonemang (Bryman 2011; Geertz 1973). Observationer gjordes för att skapa en miljöbeskrivning till inledningen av uppsatsen samt för att observera mötesplatser där de sociala stödutbytena kommer till praktiskt uttryck. För att lägga en grund för studien och hitta en utgångspunkt för mitt skrivande var det viktigt att utforma denna miljöbeskrivning av byn där mina intervjuer senare ägde rum. Här talar Geertz om observation som ett sätt att se och tänka samtidigt, att "begreppse" och finnas till både i text och i miljö (Geertz 1973).

5.3.3 Att intervju över kulturella gränser

Kvale och Brinkmann diskuterar i *Den kvalitativa forskningsintervjun* (2009) svårigheterna med att intervju över kulturella gränser. Författarna menar att normerna för interaktion kan vara olika de man är van vid och på detta sätt skapar kulturella faktorer andra förutsättningar för och påverkar förhållandet mellan intervjuare och respondent. En av dessa faktorer är språkliga och sociala översättningsfrågor, därför är det viktigt att skaffa sig en tolk som är kulturellt acceptabel och kunnig i språket. Dock är det viktigt att framhålla att tolkens roll inte är att ta över intervjuarens roll; dessa förhållanden måste man tydligt artikulera innan studiens början (ibid.). Den kontakt som är anledningen till mitt inträde i byn från början år 2009 är i denna studie också den person som står för tolkningen av intervjuer och vissa observationssituationer. Tolken är hemmahörande i byn Tholo Gaun och är på så vis kulturellt acceptabel, och talar därför både modersmålet Tamang och det nationella språket nepalesiska, samt engelska vilket var det språk tolkningen översattes till för min förståelse. Respondenterna hade därmed möjlighet att välja om man ville göra intervjun på Tamang, nepalesiska eller engelska.

5.4 Urval

Då man använder sig av Glasers version av grounded theory så gör man ett så kallat teoretiskt urval där man låter datamaterialet avgöra vad som är viktigt och vad som bestämmer urvalet. På detta sätt är urvalet ändamålsenligt, men förutsättningslöst. Man har på förhand inte bestämt sig för vem som ska intervjuas och inte heller ringat in själva problemområdet, utan man bestämmer detta efterhand som intervjuerna och observationerna fortlöper och materialet framträder och samlas in. Det överordnade

syftet med grounded theory är på så vis att problemområde, kategorier, egenskaper och samband ska sökas i datamaterialet utan att på förhand bestämda ramar styr urvalet, på ett öppet och icke-bestämt sätt (Glaser 1992). Ett teoretiskt urval är på detta sätt vad Bryman (2011) kallar för ett målstyrt urval där man strategiskt och systematiskt väljer ut personer, i mitt fall hushåll, som är relevanta för mina forskningsfrågor. Systematiken här består i att man gör urvalet just kontinuerligt och inte inledningsvis med hjälp av vad Hartman (2001) kallar för det deduktiva momentet i grounded theory där man genom jämförelser hittar nya grupper och frågor som styr det vidare insamlandet. Detta är vad Glaser (1992) kallar för jämförelsegrupper, man maximerar och minimerar exempelvis skillnader mellan respondenter för att koncentrera likheter och skillnader i grupperna. Tanken är inte att utgå från en hypotes eller förutsatt teori med vad som antas vara viktigt, utan att utgå från en upptäckt, som just *är* viktig för respondenterna och på så vis utgår från datamaterialet (Glaser 1992). Urvalet inom grounded theory är på detta sätt extra komplicerad menar Hartman (2001) eftersom man hela tiden diskuterar fram och gör nya urval parallellt med datainsamling och analysprocess.

Mitt urval tog på detta sätt sin utgångspunkt redan i observationen där jag fastställde en del grundläggande begrepp. Ett hushåll som hade god relation till tolken för mina intervjuer tillfrågades efter detta för intervju nummer ett. Efter detta styrde intervjuerna och efterföljande intervjuers innehåll nästkommande intervjuer och slutligen mättnaden för ämnet. Det var förhållandevis enkelt att få hushållen att ställa upp på intervjuer, detta skulle kunna ses i ljuset av Brymans (2011) resonemang kring metoder för att få tillträde i olika miljöer; detta kan antingen göras genom grindvakter eller bekanta. Tolken som användes för intervjuerna som var hemmahörande i byn får här stå för en bekant kontakt som fungerade som talesman för min studie (ibid.). Hur urvalet tar sin form utifrån själva analysprocessen redogörs för i nästa del av metodbeskrivningen.

5.5 Analysprocess enligt Glaser

Som tidigare nämnt så består alltså analysmetoden grounded theory enligt Glaser av urval, datainsamling och analysprocess parallellt. På detta sätt så är det inte särskilt mycket som är givet då man startar studien och Glaser (1992) menar att de inledande besluten mer ska utgå från ett generellt teoretiskt problemområde, vilket alltså jag menar att jag hade då jag ringat in detta område som socialt kapital och sociala stödutbyten. Processen styrs således utifrån datainsamlingen och den framväxande teorin utifrån detta. Glaser menar att man på detta sätt inte ska söka efter ett svar på en fråga, utan ta reda på vad som pågår hos de människor som man undersöker och vilka problem de ställs inför. Man söker att förstå varför, men man vill inte anta att vissa problem skulle vara i centrum (Glaser 1992).

Hur vet vi då att man nått teoretisk mättnad, när hittar man ett slut och knyter ihop säcken? Som jag tolkar Glaser (1992) så handlar detta om en alltigenom cirkulär process där man egentligen kan fortsätta i evighet, dock så har alla studier naturliga avslut som beror på tid, pengar eller andra omständigheter. För mig handlade detta om framförallt tidsramen för min studie. För att närma sig en teoretisk mättnad bör man se efter följande: att samma data dyker upp igen, att man går igenom data flertalet gånger utan att hitta fler kategorier samt att de kategorier som är kandidater till kärnkategorier är mest frekventa. På detta sätt blir det hela en process där man går mellan helhet och delar och tillbaka igen för att försäkra sig om att processen just sker parallellt och analysprocessen därvid är empiriorienterad (Glaser 1992; Hartman 2001).

Vidare så består denna parallella process av tre olika moment eller faser som jag nedan redogör för och alltså ligger till grund för min studie.

5.5.1 Öppna fasen

Den öppna fasen går ut på två parallella processer där den ena består i att finna så många *kategorier* som möjligt i det insamlade materialet. Kategorier talar Glaser om som fenomen som har en bestämd mening för en viss grupp människor; ett begrepp med hjälp av vilket vi ordnar verkligheten. Kategorierna ska skrivas i marginalen av transkriberade intervjuer och ska komma från de indikatorer som finns i det transkriberade materialet (Glaser 1992).

Den andra processen handlar om att göra minnesanteckningar om det som han kallar teoretiska idéer. Dessa teoretiska idéer ska vara av följande karaktär: tankar om vilka egenskaper kategorin har, dessa kategoriers jämbördes relationer (samband) till varandra samt tankar om vilken kategori som är kärnkategorin (ibid.).

Urvalet i denna fas handlar om att samla hushåll som hjälper till att upptäcka så många kategorier, egenskaper och samband som möjligt. Den öppna fasen avslutas när man inte längre finner fler kategorier och när man funnit *kärnkategorin*. En kärnkategori är den kritiska punkten för Glaser, den måste dels 1) ha en central roll och stå i relation och på så sätt infiltrera de andra kategorierna 2) förekomma ofta i data 3) ta förhållandevis lång tid att mäta då kunskapen ständigt ökar 4) uttrycker själva *huvudproblematiken* och står för det problem som respondenterna ser som det centrala problemet. Samtidigt ska kärnkategorin beskriva vad människor gör för att lösa problemet samt 5) ska ha greppbara implikationer för det senare arbetet att formulera en teoretisk förståelse/en grundad teori (Glaser 1992; Hartman 2001).

5.5.2 Selektiva fasen

Den selektiva fasen består av två delar där man i den första ska välja ut de viktigaste kategorierna. Kravet för valen består i dess relation till kärnkategori. Här är det viktigt att fokusera en åt gången och fundera på hur de kan relateras till kärnkategorin. Det är här viktigt att man inte fortsätter till nästa förrän man är färdig med varje kategori (Glaser 1992).

Del två i denna fas består av att tydliggöra egenskaperna utifrån empirin och jämförelser med andra kategorier, man tittar efter likheter och skillnader. Tydliggörandet av egenskaperna ska ske på ett begreppsligt plan. Urvalet består i denna fas av att man vill hitta respondenter som är intressanta för vilka kategorier som ska vara med i teorin (Glaser 1992, Hartman 2001).

Parallellt med dessa två delar av fasen så ska man fortsätta föra teoretiska idéer som separata minnesanteckningar där man funderar på hur man ska få in mer data kring vilka kategorier som är relaterade till kärnkategorin samt huruvida det råder samband mellan kärnkategorin och andra kategorier (Glaser 1992).

5.5.3 Teoretiska fasen

Den teoretiska fasen handlar om att artikulera hur de olika kategorierna förhåller sig till varandra; hur sambanden ser ut. Detta sker begreppsligt där man formulerar hypoteser/språkliga satser som refererar till dessa samband. De teoretiska idéerna i denna fas behandlar frågan för hur man ska få in mer information kring sambanden och urvalet blir därmed en fråga kring vem som bäst kan ge mig denna information (Glaser 1992).

5.5.4 Hermeneutisk kunskapsspiral

På ovan beskrivda sätt består grundad teori som en metod av en hermeneutisk kunskapsspiral där man tar sig fram genom att ta två steg framåt och sedan ett steg tillbaka. Hela processen går ut på att dubbelkolla sitt material och jämföra med olika grupper och nytt material och på så vis säkerställa att kunskapen framkommer ur det som respondenterna sagt genom att planera för nya intervjuer samt återkomma till samtal med tidigare gjorda intervjuer. Som en sista del av denna process gör man en sortering bland de kategorier man funnit samt dess egenskaper där man jämför ännu en gång med empirin. Nu handlar det om att pröva den teoretiska förståelse som man skapat genom att passa in alla idéer man haft och anteckna om det finns svårigheter med detta. Det mest eftersträvarvärda är att uppnå största möjliga fullständighet med så få begrepp som möjligt som kan förstå och förklara så mycket som möjligt av det beteende och problem som varit i centrum för undersökningen, i mitt fall socialt kapital och socialt stödutbyte (Glaser 1992; Hartman 2001).

5.5.5 En teoretisk förståelse/en grundad teori

Glaser (1992) beskriver en grundad teori som just grundad i data och som en domän bestående av fenomen som är gemensamma för en grupp människor eller för alla människor; man har alltså ingen intention att beskriva alla fenomen i en allomfattande teori, utan gör endast anspråk på att tala om ett specifikt fenomen i en specifik grupp. När jag här talar om grundad teori så menar jag den teoretiska förståelse som jag skapat bestående av kärnkategorier och kategorier. Den grundade teorin/teoretiska förståelsen består av något språkligt som bör skiljas från domänen i verkligheten. Teorin är tolkad av mig, men grundad i data. Det finns vidare tre krav på en grundad teori 1) den måste vara *relevant* och beskriva det som är viktigt för respondenterna genom att begreppen 2) den måste *fungera*, med andra ord förklara vad som hänt, förutsäga vad som kommer hända och tolka vad som händer i en viss domän - begreppen måste vara anpassade för detta 3) teorin måste kunna *modifieras* och genomgå små förändringar då exempelvis ny data kan göra detta nödvändigt, detta krav stöder också objektiviteten i en grundad teori – teorin måste anpassa sig efter verkligheten (Glaser 1992; Hartman 2001).

5.6 Metodologiska reflektioner

Kritik av grounded theory som metod har framförts av flera forskare och jag ämnar här belysa två av dessa för att i så hög utsträckning som möjligt vara transparent. Grounded theory har till att börja med minst två olika författare med delade meningar om vad en grounded theory som metod består av. Glaser och Strauss började skriva om metodiken på 60-talet, dock kunde man vid en tidpunkt inte enas och därefter vidareutvecklade Glaser sin teori självständigt, medan Strauss tillsammans med Corbin vidareutvecklade sin egna. Efter en genomläsning av dessa två vidareutvecklingar med mitt syfte i tanken så kom jag fram till att Glasers version var mest tillämplig för min studie. Utifrån olika delar av kritik så har Glaser ett förhållningssätt som jag tolkat och ansett besvarat denna kritik (Hartman 2001). Den första kritiken består av Bulmer (i Bryman 2011) som ifrågasätter om man som forskare kan hålla inne med sin kunskap om relevanta begrepp under datainsamlingen. Här tolkar jag Glasers svar som om detta varken är eftersträvarvärt eller möjligt. Däremot handlar det om att förhålla sig så lojalt som

möjligt till själva empirin, och att det därför är så viktigt att man systematiskt håller sig till metoden. Jag har gått in i denna studie med ett förhållningssätt där jag ville vara så öppen som möjligt inför vad jag skulle möta kring det fenomen som jag ville undersöka. Jag har på intet sätt försökt hålla inne med kunskap eller inbillat mig att jag kan göra det, men har så noggrant som möjligt velat "ta reda på vad som pågår hos de människor man undersöker, vilka problem de är ställda inför" som Glaser själv uttrycker det (Hartman 2001: 40). Vidare så finns det en vid diskussion kring om metoden alltid genererar en teori, även här hänvisar Glaser som jag tolkar det till lojaliteten till datamaterialet samt förmågan att följa själva metoden så som han själv beskriver (Bryman 2011; Hartman 2001).

5.7 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet

5.7.1 Validitet och reliabilitet

Glaser talar om validitet och reliabilitet som en naturlig del i forskningsprocessen. Validiteten som består av en kontroll av relevansen och ändamålet för studien sker genom en ständig jämförelse av data, vilket i sin tur verifierar den framväxande teorin. Det handlar om den hermeneutiska kunskapsspiralens giltighet där man hela tiden upprepar urval och processer för att försäkra sig om att man orienterar sig genom materialet med hjälp av materialet. Här återkommer Glaser också till den teoretiska förståelsen/grundade teorins tre grundkrav om relevans, funktion och modifiering av densamma. Studien består alltså av en ständig valideringsprocess där relevans och ändamål för studien är ett kriterium för studiens progression (Hartman 2001). När det kommer till reliabilitet; studiens tillförlitlighet, hänvisar Glaser här till det teoretiska urvalet i de tre faserna där detta i så hög utsträckning som möjligt ska fungera som en så opersonlig och systematiserad kontroll av ändamålet och relevansen som möjligt för att studien i möjligaste mån ska kunna replikeras (ibid.). Här talar också Glaser om att den grundade teorins trovärdighet bör vara skriven på ett språk som gör den läsvärd och att författaren och läsaren här har ett ömsesidigt ansvar där krav ställs på båda delar: "The researcher ought to provide sufficiently clear statements of theory and descriptions so that readers can carefully assess the credibility of the theoretical framework he offers." (Glaser & Strauss 1967: 232-233)

Både när det kommer till validitet och reliabilitet så är metoden grundad teori på flera sätt uppbyggd för att i största möjliga mån uppfylla dessa krav utifrån ramarna för metoden, men gör aldrig anspråk på att vara objektiv eller beskriva generell sanning. Grundad teori står i bjärt kontrast till detta och är skapad i en hermeneutisk anda som ifrågasätter objektiva förståelser och gör istället endast anspråk på subjektiva förståelser (Bryman 2011; Hartman 2001; Thomassen 2007).

5.7.2 Generalisering

Då grundad teori använder sig av ett teoretiskt urval, som är ett målstyrt urval för att säkerställa ett så stort mått av variation som möjligt i det stickprov som blir resultatet, så betyder detta därmed att grounded theory inte möjliggör generaliseringar av en population. Tvärtom så är själva poängen med en grundad teori att man exemplifierar och tolkar ett unikt material som genom analysprocessen genererar en unik teoretisk förståelse/grundad teori (Glaser 1992; Hartman 2001)

5.8 Etiska överväganden

Kvale och Brinkmann (2009) menar att kvalitativa forskare ska odla en slags förmåga att göra kvalitativa beskrivningar genom att se händelsers och fenomenets värdeladdade sammanhang och göra dessa beskrivningar därefter. De tar utgångspunkt i Geertz resonemang om tjocka beskrivningar och menar att genom att istället för att göra beskrivningar utifrån abstrakta och universella principer, göra beskrivningar utifrån kontextuella resonemangsmetoder och uppöva en slags etisk kompetens istället för att ”mekaniskt följa allmänna regler” (Kvale & Brinkmann 2009: 83). Att förhålla sig etiskt är alltså något som inte bara förekommer under vissa faser i en undersökning utan något som man som undersökare ständigt måste förhålla sig till, utöver att följa uppsatta etiska regler och principer. Det förstnämnda menar jag varit extra viktigt för mig då jag befunnit mig i en kontext som inte är min vardagliga. Jag har i största möjliga utsträckning haft ett förhållningssätt där jag gjort mina beskrivningar så kontextbundet som möjligt, detta genom att exempelvis börja hela undersökningen med en två veckors lång observation. Det numera nedlagda forskningsrådet Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet formulerade fyra viktiga principer som jag förhållit mig till, utöver att utveckla och uppehålla etisk kompetens. Dessa fyra följer under fyra nästkommande rubriker (Vetenskapsrådet 2014). Vidare så menar Kvale och Brinkmann (2009) att varje undersökare bör bedöma och reflektera konsekvenserna av en kvalitativ studie i förhållande till de vetenskapliga fördelar som en deltagares information ger i kontrast till om deltagarna (även som representanter för en större grupp) tar skada eller kommer att lida. Det finns en etisk princip om att forskning ska bidra till något gott, och därigenom så ska deltagare bli påverkade i negativ mening i så liten utsträckning som möjligt (ibid.).

Då jag tog beslutet att göra min studie i Tholo Gaun så blev det viktigt för mig att i enlighet med ovan diskuterade etiska princip, undersöka något som deltagarna skulle vara villiga att diskutera med mig som utomstående, utan att de kände sig hotade eller besvärade. Jag utgick från en vilja att undersöka något som för dem var viktigt och i centrum. I enlighet med detta valdes ansatsen som grounded theory innebär eftersom denna metod utgår från deltagarnas egna berättelser och följer vad de själva tar upp i så stor utsträckning som möjligt.

5.8.1 Informationskravet

Denna grundläggande etiska princip handlar om att informera respondenter om vad som krävs för ett deltagande i studien och att man deltar på helt frivillig grund och har rätt att avbryta sitt deltagande när som helst. Informationen ska vara transparent och omfatta alla de delar av undersökningen som kan påverka om man vill vara med eller inte (Vetenskapsrådet 2014). Uppsökandet av mina respondenter skedde på så sätt att varje intervju föregicks av ett möte hemma hos respondenten några dagar innan intervjun ägde rum där jag berättade om min studie och informerade om vad det är att göra en vetenskaplig studie och på vilket sätt deras deltagande skulle komma att ta plats i studien; på ett ungefär vilka frågor som skulle komma att ställas och vilka ämnen detta berörde. Det informerades om att det var helt frivilligt och att man kunde avbryta intervjun när som helst, eller i efterhand komma och ta tillbaka eller göra om utsagor, detta informerades också om i slutet av intervjun. Inget av detta skedde dock under någon intervju. På detta förberedande möte frågade jag också om vilket språk som deltagarna ville genomföra intervjun på. Detta för att vara så flexibel som möjligt och

göra dem bekväma med intervjusituationen. Före själva intervjun berättade jag igen om frivilligheten och rätten att dra sig ur intervjun under genomförandet av den eller efteråt.

5.8.2 Samtyckeskravet

Samtycke ska innan intervjuerna inhämtas från samtliga respondenter där alla har rätt att ta ställning till detta individuellt (Vetenskapsrådet 2014). Som jag redogjort för ovan så togs samtycke upp av respondenterna en tid innan intervjun samt precis innan intervjugenomförandet. Vid tillfället då jag gjorde upp om deltagande och vid tillfället för intervjun kunde det ibland vara olika medlemmar av hushållet närvarande, därför gick jag igenom all information kring studien och dess krav på samtycke vid båda tillfällena. Samtycket handlar också om rätten att avbryta studien vilket jag i ovan stycke redogjort för. Intervjusituationen ska vidare inte präglas av beroendeförhållanden mellan undersökare och respondent (ibid.). Då min enda förbindelse med respondenterna var just syftet för studien så var detta inte aktuellt att ta ställning till, ändå så redogjorde jag också för detta för att vara transparent och tydlig.

5.8.3 Konfidentialitetskravet

Kravet på konfidentialitet bär med sig ett ansvar om att uppgifter som är identifierbara ska lagras på ett sätt som utomstående inte praktiskt ska kunna komma åt (Vetenskapsrådet 2014). Alla intervjuer spelades in på en mobiltelefon och överfördes genast efter intervjun till en bärbar dator som förvarades i ett låst skåp tills inspelningarna raderades. Eftersom jag använde mig av tolk var det här nödvändigt att låta både tolk och respondent förstå att det som sades i rummet stannade där vad tolken och mig som undersökare anbelangade. Detta upprepades också i början och slutet av intervjun.

5.8.4 Nyttjandekravet

Inhämtad information från respondenterna får bara användas för studiens syfte (Vetenskapsrådet 2014). Detta krav är uppfyllt då så inte skett eller kommer att ske då allt intervju material, skrivet som inspelat kommer raderas efter studiens avslut.

5.9 Genomförande av studien

5.9.1 Informationssökning

Denna studie startade i en informationssökning med hjälp av söktjänsterna Gunda, Supersök och Swepub. Vidare användes också tre av universitetets databaser Social Services abstracts, Sociological Abstracts och ProQuest Social Sciences. Informationssökningen startade med begreppen "social capital", "social support systems", "reciprocity", "trust" samt "social exchange theory" och fortsatte sedan med dessa i olika kombinationer med "community networks", "rural areas", "sustainable natural resource management" och "Nepal". Efter detta fortsatte sökningen med motsvarande begrepp på svenska, för sig och i olika kombinationer "socialt kapital", "sociala stöd", "sociala nätverk", "reciprocitet", "tillit", "förtroende" samt "socialt stödutbyte". Sökningen gav träffar på tidigare forskning som lade en grund för inläsning

av forskningsområdet och på vilket sätt min studie skulle utformas i förhållande till detta. Detta bestod till stor del av vetenskapliga artiklar och en del litteratur. Informationssökningen lade även en grund för på vilket sätt teoretiska perspektiv kunde komma att användas i jämförelse med empiri och analys, vilket bestod till större del av litteratur. För att inte bli för nedsjunken i dessa teorier så gjorde jag ingen djup inläsning av den litteratur som behandlade teoretiskt perspektiv i detta skede av studien, utan valde att vänta tills efter jag avslutat datainsamling och den större delen av analysen. Detta för att i enlighet med Glasers tanke inte skapa sig för fasta föreställningar och förmodanden om vad mina intervjuer skulle tänkas innehålla, och inte låta dessa på förhand förutfattade meningar styra mig mer än reflektioner och tolkningar av empiri (Glaser 1992). Poängen med detta är att inte ha en på förhand färdig hypotes om det fenomen man ska studera, och även om Glaser här förespråkar att undersökaren ska ”inleda forskningsprocessen med så få förutfattade meningar som möjligt” (Hartman 2001: 40) så vill jag påstå att detta inte är i sin bokstavliga mening möjligt, och inte heller att detta var poängen i mitt fall (se vidare diskussion under *Metodologiska diskussioner*).

5.9.2 Deltagande observation

Av de två månaderna tidig vår år 2014 som jag spenderade i byn så inledde jag min vistelse med att jag observerade byn och dess människor, djur och miljö. Det hela gick ut på att jag gick runt i byn och betraktade, och samtalade till viss del samtidigt som jag skrev ner begrepp och kortare beskrivningar, senare på dagen skrev jag sedan samma längre beskrivningar, eller det som Bryman (2011) kallar fullständiga fältanteckningar som utgjorde grunden för studiens miljöbeskrivning av byn. Bryman (ibid.) talar om denna process som en viktig del av observerandet, man bör inte försöka få till längre beskrivningar i stunden då det kan störa observerandet i sig. I centrum för mina betraktelser stod alltså fenomen som berörde stödutbyten, dess innehåll, dess form och människornas beteende i förhållande till detta.

Vidare så hade min inledande observation också en intention av att just neutralisera min närvaro och berätta om min studie och mina observationer och intervjuer för bymedlemmarna. Kvale och Brinkmann (2009) talar också om betydelsen av att spendera tid i den kulturella miljö som man ska undersöka för att lära känna den nya kulturen och både de verbala och icke-verbala kulturella faktorer som kan vara av betydelse för själva intervjuandet.

5.9.3 Intervju

Efter det att jag gjort mina observationer och utformat en miljöbeskrivning så övergick jag till att utforma och fastställa mina intervjufrågor med observationerna och miljöbeskrivningen som grund. Intervjuguiden utformades utifrån specifika teman som framkommit genom detta. Det finns härvid en stor poäng med att blanda dessa två datainsamlingsmetoder där jag gör observationen för att just kunna ställa de frågor som utgör centrala teman för respondenterna i byn. På detta sätt är det inte heller två separata metoder utan två datainsamlingsmetoder som integrerats för att hitta en metod där

innehållet i studien växer fram i en empiriorienterad anda.¹ För att uppfylla kraven på teoretiskt urval och jämförande grupper så gjordes den första intervjun så förutsättningslöst som möjligt i ett första hushåll. Denna intervju utgjordes av ett äldre par med utflugna barn som hade lång och till stor del positiv erfarenhet av stödotbyten. För att direkt skapa en jämförelsegrupp så gjordes intervju nummer två med ett yngre par med två små barn i familjen, som visade sig ha övervägande negativa erfarenheter av detsamma. På detta sätt fortsatte intervjuandet till dess att sju hushåll intervjuats. Detta teoretiska urval fyller sin funktion genom att söka fenomenets gränser där jag sorterar fenomenet genom att just sortera dess gränser på olika sätt för att tolka olika betydelser av och inom ett eller flera områden. Eftersom detta urval gjordes så las mindre fokus på respondenters tillhörighet till kategorier som ålder, kön och sysselsättning, vilket jag valt att i studien inte presentera utifrån denna mindre relevans. En ytterligare dimension av detta var att utbytessituationerna inte verkade präglas av sådana kategoriuppdelningar, utan snarare av just fenomenets gränser.

Kontakten med respondenter togs med hjälp av tidigare intervjuade och/eller med tolkens hjälp. Ett första möte gjordes upp där man bestämde vilket språk intervjun skulle göras på och på vilken plats. Samtliga intervjuer gjordes i respondenternas hem på huvudsakligen Tamang, men ibland med inslag av nepalesiska. Innan intervju startades redogjordes det för etiska principer för intervjuandet samt en kort beskrivning och frågestund kring studien. Efter intervjun upprepades vissa av de relevanta etiska principerna samt ytterligare en frågestund. Något som jag redan vid den andra intervjun blev tvungen att förhålla mig till var andra bymedlemmar som inte var hemmahörande i aktuellt hushåll. I stort sett så kunde vem som helst komma in i huset under den pågående intervjun och genast falla in i diskussionen samt svara på frågor i intervjun. Här blev jag tvungen att tillämpa först en slags lyhördhet inför det aktuella hushållets relation till personen ifråga, om jag ansåg det nödvändigt blev det här aktuellt att ställa en fråga kring respondentens möjlighet att be om att få utföra intervjun ifred. Om utomstående person fick möjlighet samt valde att stanna kvar var det då viktigt för mig att fortsatt ha en lyhördhet genomgående i intervjun inför de aktuella respondenterna i centrum. De utomståendes reflektioner nedtecknades och användes dock i analysen. Det blev tydligt ju fler intervjuer som gjordes där samma sak inträffade att det inte varit ett alternativ att utestänga personer från intervjun, på bekostnad av relationen till den aktuella respondenten och dennes relation till den utomståendes intåg. Detta i sig blev för mig en demonstration av Asplunds (1983) resonemang kring individ och kollektiv. Personer som inte tillhörde hushållet primärt i mitt sätt att begreppsliggöra relationerna och nätverket i byn, hade tvärtom en självklar behörighet till hushållet som sådant, som del av samhället där kollektivet ses som en enhet. Jag som intervjuare och utomstående hade därmed ingen rätt att omöjliggöra eller förhindra detta på något sätt. Detta var med andra ord en del av metoden som jag var tvungen att anpassa till kontexten. Samtliga intervjuer spelades in och transkriberades så direkt som möjligt efter intervjuerna, och var på så vis också del av det fortsatta urvalet, datainsamlandet och analysprocessen. Varje intervju var ca 60-120 minuter lång.

¹ Av denna anledning har jag också valt att inte bifoga mina intervjufrågor som bilaga; metoden bjuder att man följer respondenten i dennes beskrivning och förståelse av problemet, vilket alltså bjuder in till flexibilitet och inlyssnande i intervjusammanhang (Glaser 1992).

5.9.4 Analysprocess

Från insamlad data i form av intervjuer kring de områden av socialt stödutbyte som jag nu redogjort för, så utkristalliserades en kärnkategori. I enlighet med Glaser (1992) så ska kärnkategorin i en teoretisk förståelse/grundad teori uttrycka huvudproblematiken och stå för det som respondenterna ser som det centrala problemet. Samtidigt ska även kärnkategorin beskriva vad respondenterna gör för att lösa samma problem. Utifrån samtliga intervjuer och parallellt löpande urval och analysprocess, så gav den öppna fasen femtiofyra olika kategorier där slutligen en av dem trädde fram som kärnkategori. I den selektiva fasen framträdde andra kategorier som stod i ständig interaktion och infiltration av fem andra flitigt förekommande kategorier. Dessa kategorier framträdde liksom kärnkategorin särskilt och frekvent, och är alltså komponenter i den genererade teorin där tolerans löser huvudproblemet. Jag kommer redogöra för de olika kategorierna och beskriva dess egenskaper som analyserades i den selektiva fasen samt dess samband med huvudkategorin som analyserades i den fas som Glaser kallar teoretisk fas. I den teoretiska fasen formulerade jag också hypoteser/språkliga satser som refererar till dessa samband som jag även kommer att redovisa för till viss del. Teoretisk mättnad ansågs nådd då kategorier, egenskaper och samband återkom och en cirkulär process i denna aspekt ansågs fullgjord. Samtidigt kan den hermeneutiska kunskapsspiralen här sägas fortsätta i all oändlighet, och därför blir den teoretiska mättnaden just ett redskap för att hitta ett lämpligt tillfälle att stanna upp. Glaser betonar att presentationen av en grundad teori aldrig kan göras fullt ut i den efterföljande skriftliga rapporten, utan måste ses som en sammanfattning, vilket jag alltså uppmanar dig som läsare att göra (Glaser 1992; Hartman 2001).

6 Resultat av datainsamling och analysprocess: Livsområdenas förekomst och beståndsdelar

Jag kommer först ge en fördjupad förståelse utifrån de deltagande observationerna och de senare intervjuerna, för hur livsområdena för utomhushållligt socialt stödutbyte ter sig genom att beskriva vad dessa består i och i vilken utsträckning det hela förekommer. Jag kommer här även att precisera och definiera de begrepp jag använder genom att relatera och analysera med hjälp av extern teori. Detta blir en grund för min senare beskrivning, analys och teoretiska förståelse/grundade teori.

Detta utgår från datainsamling med hjälp av deltagande observationer och intervjuer.

6.1 Det sociala stödutbytets livsområden

Följande utförandeformer i livsområdena av stödutbyte kunde ringas in: *parma*, *malami* och *jaladari* samt *volontära och spontana handlingar*. Dessa användes alltså inom de olika områdena för utbyte som jag senare redogör för. Detta kan vidare jämföras med Clyde Mitchells nätverksanalytiska begrepp som jag använder mig av för att precisera och ytterligare begreppsliggöra min förståelse (Mitchell 1969).

Den första och oftast förekommande formen för utförandet av utbytet var något som respondenterna på nepalesiska kallade för *parma*. Detta kan kortfattat beskrivas som att en viss grupp personer från ett hushåll, kommer och jobbar för dig, exempelvis med att plantera ett risfält. Efter detta kommer du till dem på samma sätt och jobbar med motsvarande eller liknande arbete på deras ägor. Detta förekommer inte bara i form utav ett tvåpartsutbyte, utan är snarare och oftare något som sker mellan fyra eller fem parter där man går runt på varandras ägor veckor i sträck och utför det hela tillsammans. *Parma* sker oftast vid konkret fysiskt arbete som exempelvis arbete på ägor eller hjälp med bärande av byggvaror eller att finnas till hands vid byggarbete. *Parma* kan förstås utifrån Mitchells nätverksbegrepp varaktighet, där utbytet helt och hållet bygger på varaktiga relationer (Mitchell 1969).

Malami är vad som uppstår enbart vid begravingar. Om en person dör i byn så går alla alternativt minst en person från varje hushåll för att hjälpa till vid begravingen, med allt från mat till att bära liket och vid brännandet av detta, som enligt den religiösa tillhörigheten är sed. *Malami* kan utifrån Mitchells nätverksanalys förstås i en hög grad av mening; meningen med utbytet är det överordnade syftet för själva utbytet (Mitchell 1969).

Jyaladari utgår från att en summa bestäms för ett visst arbete eller en viss uppgift. Detta arbete utförs och pengarna ges som lön till den som utfört arbetet. Det kan handla om allt från att bygga en balkong till att laga en läcka, men handlar främst om specialkompetens som man vill ta del av och som kan vara ett mer långsiktigt arbete. *Jyaladari* kan jämföras med nätverksbegreppet riktning. Här handlar det om en asymmetrisk relation där ena parten betalar den andra, dock inget sagt om hur symmetrin ser ut i andra delar av utbytesrelationen (Mitchell 1969).

Förutom de tre första formerna som jag nu beskrivit så framkom det i empirin att det fanns ytterligare former för hur stödet tog sig uttryck. Detta var dock något som respondenterna inte hade ett konkret namn för utan som var mer subtila, men ändå uppenbara i sitt uttryck från mitt håll sett och tolkat. I min studie har jag blivit tvungen att sätta namn utifrån det svenska språket för detta; *volontära och spontana handlingar* var alltså ett av dessa ytterligare former. Detta är något som verkar vara en del av byns och människornas varande. De volontära handlingarna sker som en del av vardagen och

kan uppstå vilken tid på dygnet som helst, det kan vara både tjänster och produkter det handlar om. De spontana handlingarna sker helt enkelt i stunden och i oförberedda situationer enligt respondenterna och helt utan någon förväntan om återgäldande.

Det kollektiva ansvaret är vad jag valt att kalla det utbyte som sker i en reciprocitiv anda som färgas antingen av den känsla av plikt som Künemund och Kohli (2003) talar om, eller i altruism. Detta sker inom ramen för volontära och spontana handlingar. Detta tolkar jag som något som för respondenterna verkar vara en sådan självklarhet att den knappt läggs märke till av dem själva. Dessa spontana och volontära handlingar kan förstås i motsats till *jyaladari* eftersom detta utförs helt utan förväntan om något tillbaka, här kan därför också Mitchells begrepp riktning jämföras, men i den mer symmetriska förståelsen av utbytet. Detta innebär givetvis inte att det finns andra asymmetriska delar av relationen som sådan (Mitchell 1969).

Jag vill slutligen använda Mitchells begrepp *multiplexa meningar* för att jämföra hur alla dessa former av utbyte tar sig uttryck. Relationen som utbytet grundar sig på är nämligen nästan uteslutet multipla då relationen mellan två personer inom dessa nätverk finns i minst två olika normativa kontexter, där bykollektivet är en och exempelvis skolans värld är en andra (Mitchell 1969).

6.1.1 Område: Mat (både råvaror och lagad mat)

Utbytet/givandet av mat omfattar framför allt äldre som inte längre lagar mat själva, sjuka som inte kan laga mat själva, särskilda tillfällen då man bjuder in grannar och bymedlemmar att smaka samt om något fattas i själva matlagningen och man tar hjälp av grannars förråd.

6.1.2 Område: Omvårdnad vid sjukdom, skador och graviditet

Då personer är i behov av omvårdnad utöver det vanliga tas denne om hand till största del av de som lever i ens hushåll. Samtidigt kan det finnas sysslor som då behövs utföras som inte kan göras av de hushållsmedlemmarna. Detta kan handla om att ta hand om djur och matlagning, som då något som grannar/bymedlemmar hjälper till med. Det kan också handla om att dela med sig av kunskaper om örter och grödor från naturen, samt andra medikament som kan vara till nytta för ett tillfrisknande.

6.1.3 Område: Praktiskt stöd med jordbruk samt omvårdnad av bostad och byggarbete

Stödutbytet i jordbruket är vad samtliga respondenter tog upp i första hand som något helt avgörande. Utan att kunna få den hjälp man så väl behövde av andra i byn var det fråga om att i så fall inte kunna bedriva något jordbruk. Som jag tidigare i återgett i min observation av byn, så är byn belägen på en sluttning av ett berg. Runt om och i byn finns det sedan trappstegsodlingar där man odlar majs, raps och andra grödor. Dessa odlingar måste brukas för hand då det inte är praktiskt möjligt på grund av läget eller ekonomiskt effektivt att ta till större maskiner för att exempelvis plöja. Man är därför helt utelämnad till fysiskt arbete, där det skulle vara oerhört slitsamt att göra allting inom ett hushåll, beroende på hur många som finns i varje hushåll. Den vanligaste formen för jordbruk är *parma*, men även *jyaladari* förekommer, särskilt om man har större ägor. Vanligt är att ett antal hushållen samlar sig och att man sedan veckor i sträck arbetar sig igenom samtliga hushålls ägor.

Stödutbyte när det kommer till byggarbete och omvårdnad av bostaden är också något som framhålls vara beroende av utbytet i hög utsträckning. Kunskapen om hur man bygger de hus som är hållbara för byns läge och underlag är i hög grad kollektiv, någon kan exempelvis bygga balkonger och andra vet hur man konstruerar väggar och tak. Denna kunskap förs sedan vidare i generationer. Här är det *parma* som är den främsta formen för givande.

6.1.4 Område: Transport till och från byn

I dagsläget finns det inget kollektivt transportmedel hela vägen till byn; man måste promenera i ca 20 minuter för att komma till en knypunkt längre ned på berget där man sedan kan ta sig till det större samhället Bhaktapur i Kathmandudalen. Bussarna går flera gånger dagligen mellan kl 07-19. Förutom detta färdmedel tar man sig till fots, taxi eller med hjälp av egna färdmedel. I byn finns det en bil och sju motorcyklar. Med 240 personer permanent boende i byn är det alltså en stor majoritet som tar sig på andra sätt. Här är det dock en självklarhet att man delar de fordon som finns att tillgå i byn i möjligaste mån, där formen är genom *volontära eller spontana handlingar* nästan uteslutande. En respondent uttrycker sig såhär:

In our village, especially when we live in the village. The vehicles, we really have a few vehicles, its really limited, we can count in the fingers how many motorbike we have in the village... Here in our village is like, we do help with the transportation at any cost, we always try our best to... so the person will reach the destination at any cost, it doesn't matter if this is in the midnight, in the midday, whenever the person needs we help. Because the vehicles we have in the village is limited so we do really need help, we really do help.

Avståndet till sjukvård blir problematiskt då det kommer till akuta lägen. Taxibilar kan vara svåra att få tag på i oförberedda lägen och ambulanser har svårt med framkomlighet och tar även avgifter då det handlar om en sådan lång sträcka till närmaste sjukhus. Det som då oftast blir mest tids- och kostnadseffektivt är att man bär personerna som är i behov av sjukvård. Detta sker helt i en form som även den är *spontan och volontär*.

6.1.5 Område: Religiösa aktiviteter och ceremonier

I byn firas, som tidigare nämnts, religiösa festivaler och ceremonier med båda buddistiska och hinduiska förtecken. Förutom livshändelser som födelseriter, bröllop, begravningar och mandomsriter, så finns det också en uppsjö olika hinduiska festivaler som firas flera gånger årligen. Under de större livshändelserna så krävs mycket hjälp från utomstående, främst då det kommer till bröllop och begravningar. Begravningen utförs enligt buddistisk tro av buddistiska präster. Här är det en sed och därmed en stark norm hur man stöttar som medlem i byn; minst en person från varje hushåll förväntas komma och erbjuda sin hjälp, detta sker alltså efter genom *malami*. Bröllop sker enligt hinduistisk tradition och innefattar ofta flera hundra personer, då det är sed och även här norm att alla i egenskap av tillhörande i byn är automatiskt inbjudna. Hushållet som håller festen tillfrågar andra medlemmar i byn och normen är här så pass stark att man som inbjudande hushåll kan räkna med att få den hjälp man behöver, med förbehåll att själv vid andra tillfällen ge tillbaka dessa tjänster. Stödet består främst av praktiska handlingar men kan också handla om ekonomiskt stöd eller materiella stöd.

6.1.6 Område: Utbildning och läxhjälp

I byn finns en organiserad skrivkurs i det nationella språket nepalesiska för vuxna analfabeter, som bedrivs av skolungdomar och universitetsstudenter hemmahörande i byn. Det handlar alltså här om att lära sig läsa och skriva. Undervisningen startade som ett statligt projekt, men bedrivs nu på volontär basis och organiseras helt av ungdomarna. Här är ännu ett exempel på hur man drar nytta av den kunskap som finns i byn. Utbildning i övrigt kommer också till nytta för fler än den som studerar i form av läxhjälp till yngre barn i byn, detta i en mer oorganiserad spontan form.

6.1.7 Område: Omsorg för barn och äldre

I byn finns ett slags kollektivt ansvar när det kommer till omsorg för barn och äldre. Barnen har en särskild fristad inom byns gränser och närmare omkringliggande områden. Alla respondenter intygar att barnen kan komma och gå som de vill i alla de sextio hushållen som byn består av; man pratar om ”våra” barn i en mening av byns barn. Det är inte heller ovanligt att då två föräldrar exempelvis flyttar utomlands för en tid för arbete, låter barnen bo kvar i byn hos grannar eller andra bymedlemmar, detta var en erfarenhet som två av de intervjuade hushållen vittnade om. I byn bor som nämnt de äldre kvar i sina hus till sin död och tas i livets slutskede hand om av de yngre generationerna, beroende på hur kroppen bär är de äldre olika aktiva och synliga i utomhushålleliga sammanhang, men det är tydligt att det även här finns ett slags kollektivt ansvar för de äldre. Det kan handla om att ge en bit mat, hjälpa till att handla saker om man är påväg till en affär, bistå vid sjukdom eller hjälpa till med praktiska göromål.

6.1.8 Område: Ekonomiskt stöd

Det är tydligt att det ekonomiska stödet är det som skapar mest dissonanser och konflikter i byn. Hur dessa ter sig och löses återkommer jag till senare. Utbytet av detta stöd kan ske för olika syften, det kan handla om allt från nödsituationer och oförberedda situationer till bröllop, resor och finansiering av arbetssökande i andra länder. Den ekonomiska hjälpen sker genom ett utbyte som kan tolkas som *parma*; jag lånar ut pengar av dig idag och kan räkna med att kunna låna pengar av dig i gengäld när jag så behöver.

I byn finns också en mikroekonomisk bank som några kvinnor gått samman och startat på en extern banks engagemang. I fyra av sju intervjuer var en eller fler kvinnor del av detta som de kallar kooperativ fond. De vittnar om en fond där man månadsvis betalar in en mindre summa, men där man sedan kan ta ut större summor och sedan betala tillbaka på avbetalning. Alla i byn är välkomna att delta i fonden, men det är alltså bara kvinnor som är med.

6.1.9 Område: Råd och stöd med kontakter

Kontaktnätet som finns inom byn är något man ständigt använder sig av till vardags, detta kan handla om allt från kontakter till att hitta ett arbete, hitta någon att utföra ett arbete, eller mobilisera andra kontakter som behövs för att lösa problem och situationer

som uppstår i det dagliga livet. Här handlar det även om att lösa situationer med hjälp av de multiplexa relationer som finns (Mitchell 1969). Respondenterna vittnar här exempelvis om stöd som handlar om att man i konflikter som man står utanför vill backa upp människor eller stötta andra i sina relationer och förhållanden. Ett exempel som en av respondenterna här tog var när två stycken män i byn hämtades av polisen och kördes till polisstationen, utan att någon förstod eller visste varför. Genast bildades en slags stödgrupp som i gemensam tropp tog sig till polisstationen, utnyttjade sina kontakter där för att överhuvudtaget komma in på stationen, och gick till svars för de båda männen. Om männen var skyldiga eller oskyldiga återstår att se och har egentligen inte med saken att göra. Denna form av kollektivt ansvar blir en bild av hur råd och stöd med kontakter kan fungera.

6.1.10 De olika områdenas olika betydelse

Det sociala stödutbytets olika områden som jag nu beskrivit tar sig alltså olika uttryck och har olika betydelser inom och mellan de olika områdena. Utbytets olika områden har vidare olika betydelser avhängigt de villkor och förutsättningar som finns för detta. Kostnaden eller uppoffringen för varje utbyte kan ta sig helt olika uttryck beroende på detta. Detta återkommer jag till senare i min teoretiska förståelse.

De områden som jag redogjort för i jämförelse med Vauxs (1988) former för socialt stöd; *finansiellt stöd*, *praktiskt stöd*, *råd och vägledning*, *emotionellt stöd* samt *socialt umgänge*, verkar till synes vara snarlika med de områden som jag definierat. Vaux gör en poäng av att även ta med emotionellt stöd och socialt umgänge. Det emotionella stödet var något som även jag såg, men detta var tätt sammanbundet med och genom i stort sett alla områden, det vill säga; att ge ett emotionellt stöd kunde exempelvis ta sig uttryck genom att hjälpa till med ekonomi, praktiska saker och så vidare. Socialt umgänge är något som genomsyrar allt utbyte, men något som jag menar inte går att sätta vid sidan av de områdena som jag redogjort för, utan är också detta något som genomsyrar byns varande som kollektiv (Asplund 1983; Vaux 1988).

Som jag visat på med några av Mitchells (1969) nätverksbegrepp så har det sociala nätverket har också en stor betydelse för områden, beroende på vilket område det handlar om och i vilken utsträckning stödet sker.

7 Resultat av datainsamling och analysprocess: Teoretisk förståelse/grundad teori för betydelsen av socialt stödutbyte

Härvid följer min analys och dess resultat i en teoretisk förståelse; en så kallad grundad teori som grundats i empirin bestående av intervjuerna där familjerna beskrivit sina upplevelser av livsformen socialt stödutbyte. Vad är det som motiverar och legitimerar det fortsatta utbytet, och vad är förutsättningarna för detta? Jag kommer nu presentera det som jag genom en grundad teori-ansats analyserat som huvudproblematiken i deras upplevelse och därmed dess förutsättningar och drivkraft.

Kärnkategorin trädde fram som *tolerans* under den öppna fasen i analysen av intervjuerna. Denna kärnkategori trädde fram genom samtliga respondenters uttryck under särskilda och upprepade tillfällen i sina intervjuer. De gav uttryck för hur toleransen är en förutsättning för att kunna forma relationer och lösa problem för det sociala stöd som de utbyter i byn ska komma till stånd. Huvudproblematiken tolerans handlar om den svårighet respondenterna vittnade om för att kunna utöva just tolerans i relationer och i konfliktlösning. Toleransen stod i ständig interaktion med fem andra flitigt förekommande kategorier; *förutsättning för problemlösning, tillit, beroende samt uppriktighet*. Dessa framträdde i den selektiva fasen av analysen och är tätt sammanlänkade till hur tolerans människor emellan kommer till och formas i respondenternas relationer av socialt stödutbyte. Kategorierna står för min teoretiska, begreppsliga analys av huvudproblemet. De är de teoretiska delarna till helheten och kärnkategorin tolerans.

För att relatera, jämföra, definiera och precisera mina teoretiska kategorier så kommer jag att föra in externa teoretiska perspektiv som återfinns i kapitel 3. Som jag tidigare redogjort för så är detta alltså inte en fråga om att pröva min egen teoretiska förståelse utan för att just ringa in och presentera densamma och vidhålla ett nyfiket, undersökande förhållningssätt till min teoretiska förståelse genom att upptäcka samband i förhållande till andra teorier som visar på skillnader och likheter där min teoretiska förståelse blir till något nytt. Hädanefter skriver jag enbart om den förkortade benämningen utbyte, då jag menar socialt stödutbyte.

7.2.1 Kärnkategori: Tolerans

Den samlade analysen av de intervjuer jag gjort kunde sammanfattas i huvudproblematiken och kärnkategorin tolerans. Toleransen var tätt knuten till normer; uppfattningar och förväntningar om hur stödutbytet ska ske. Respondenterna vittnade dock om att genom att visa mer eller mindre tolerans så kom man till rätta med dissonanser, konflikter och problem som grundade sig i att normen inte var överensstämmande med på vilket sätt man skulle utföra ett stödutbyte.

Normen kring hur mycket och i vilka situationer man ska stödja varandra i byn speglar det som man rättar sig efter och det som man förväntar sig att andra rättar sig efter. Dock är fallet sådant att varje människa är unik och uppfattar normen på sitt sätt, det finns lika många beskrivningar av hur normen ser ut som jag gjort intervjuer, samtidigt som det finns gemensamma nämnare som karaktäriserar en norm; en interaktiv process vilken jag nu menar beskriva och analysera. Denna spännvidd av olika sätt att uppfatta normen skapar en ständig disharmoni och obalans i byn då systemet i sig med utbyten och stöd kräver att det finns en gemensam uppfattning om

vad som är normen för stödutbyte.

Här kan Gouldners (1960) resonemang om ”stabiliserande generaliserad norm av reciprocitet” precisera och definiera mitt resonemang. Om reciprociteten som sådan där man återgäldar det någon gett och man som bymedlem har en känsla av plikt för, måste vara i centrum för att ett samhälle ska fungera, då måste den obalans och de konflikter som uppstår tas om hand på något sätt. Om detta inte görs skulle samhället, i vårt fall byn i denna studie, istället präglas av ojämlikhet och exploatering (ibid.).

Dissonansen och konflikterna som uppstår som konsekvens av olika ibland motsäggande förväntningar och normer kring utbyte togs upp av samtliga respondenter. En av respondenterna uttryckte sig såhär:

There can come some obstacle when we take money from the people and we can't pay on time. People do talk all the bad things about us, like maybe this person has taken the money from me is not gonna pay me back. And when we become like this, our own people also go away from us. We always need help and we don't pay them back.

When we take money from someone else and we can not pay,. People will talk bad about you. Then what we do we take money from some other person so that we can pay the person that we have taken from first. Then the person who talks bad is gone now, but we have another debt to pay to this person. Then we take from another person to pay him. Then we do in a circle, we pay take, pay take. This is never good.

Respondenten vittnar om ett tillfälle då denne inte kunde betala tillbaka i tid och uppfattade att man i byn blev baktalad. Normen kring hur länge det var okej att inte betala tillbaka var alltså här olika och därmed var en del av reciprocitetens norm olika (Gouldner 1960). Man var sedan tvungen att låna från andra för att kunna betala tillbaka den första, då normen kring tiden för lånet tvingade respondenten att lämna tillbaka pengarna så fort som möjligt. Denne uttrycker sedan hur man då blev i skuld till någon annan, och sedan en tredje för att betala tillbaka det andra lånet. I citat som detta blir det tydligt att en del av toleransens egenskaper är *ovisshet* och därmed *utsatthet*, för både givare och tagare. För tagaren så kan som här exempelvis lån av pengar innebära att man inte vet hur länge det kommer dröja innan man blir skuldfri, då man är utelämnad till den norm som gäller. Då man i sina relationer är tolerant så inbegriper detta ett större eller mindre mått av att inte veta vad framtiden bär i sitt sköte även för givaren. Med detta kommer då också utsatthet då man inte kan veta om man exempelvis kommer kunna få tillbaka pengar eller få hjälp med sin åker. Vidare så uttrycker nästa respondent ett resonemang för hur bymedlemmar värderar utbytet:

It can have a big value that we are helping each other, but it can not have a value also because if I help you today, tomorrow you forget that what I have done for you yesterday, so there is no value of helping each other, so it has a low standard.

Respondenten för ett resonemang som handlar om just olika uppfattningar och dissonanser bland bymedlemmar i form av den ovisshet som det innebär då man inte säkert kan veta hur utbytet kommer se ut i framtiden. Här kan man jämföra med Kohli och Künemunds (2003) resonemang kring olika anledningar till stödutbytet. Om man ger utifrån olika motiv så borde det alltså också finnas olika standard för utbytet, vilket respondenten sätter fingret på. Följande respondent uttrycker ärligt det sätt på vilket de inte kan ge igen detsamma i utbyte som de får:

Sofia: Do you give the same support to others that you have been explaining that you get?

R: Yes. We can not give the same support, but we help when they really need something, like I'm building house, maybe they are breaking a house – then we can exchange help.

I detta citat är det tydligt att respondenten känner en slags status och social heder, detta relaterat till Kohli och Künemunds (2003) resonemang om motiv till varför man deltar i utbyten. Respondenten kan inte ge tillbaka i exakt valuta för vad denne fått ta del av men vill ändå ge något för att upprätthålla sin sociala heder. Här är det dock toleransen från de som varit givare i utbytet som löser situationen.

En annan viktig egenskap är *tidsaspekt*. Det är endast tiden som kan utvisa toleransens hållbarhet och låta personen som utövar tolerans i en relation att förstå huruvida detta fungerade eller inte. Följande respondent uttrycker den oro som tiden ger när man utlånar pengar. Det blir tydligt att det är en dissonans i förväntningarna kring hur länge man kan vara i en lånesituation. Det är även olika uppfattningar kring hur många gånger man kan fråga efter de pengar man lånat ut:

Negative thing can also be when we lend money and its been a while and we want the money back and the person doesn't want to pay us on time then the negative thoughts comes, or the person who has lent the time is asking to much and then doesn't want to pay back.

Här kommer ytterligare ett exempel på när tiden blir en faktor som skapar en konflikt och en dissonans:

In our village, in every special occasion we cut one buffalo for the whole village. And there is one person who is taking all the responsibility that the money will be collected by him. And the person who takes the meat must pay within a month, they have a month to pay that money. And the person who has taken the responsibility to collect the money, will try to collect the money. But if the person who has taken the meat will not pay on time. Or the person who has taken the responsibility will not be able to collect the money on time, means the person will not be trustable again. We will not take him as responsible person next time to the special occasion again

En person som först hade ett förtroende blir av med detta då denne inte skött sitt åtagande. Här visade sig toleransen och den tid man gett i enlighet med tolerans falla på skam och man lät inte samma person ta hand om pengar och stödutbytet i detta nästa gång.

Samtidigt så verkar det alltså finnas en gemensam nämnare, en slags miniminivå för vad utbytet kräver för att detta ska fortgå och normen av reciprocitet till en viss gräns ska upprätthållas, då det bevisligen fungerar år efter år för bymedlemmarna i denna livsform. Det är här toleransen kommer in som en avgörande kärna för att det ska fungera och fungerar som faktor som på så vis upprätthåller normen. Några olika respondenter resonerar kring denna minimigräns genom följande resonemang kring olika former av stödutbyten:

When someone needs emotional help, I have to go and help, and when I need people also come and help. If you go for them then they will come for you, and if you don't they will not either.

Everyone has to die one day so we are always moving in a circle, like giving and taking.

When people are really in need, then we do help. Of course people do come and try to convince us: you don't need to be upset or sad, its gonna be better. There was a man in the village whose wife broke his hand, and when his hand was broken the family had no money and then everyone, all the households, every single house paid for him. Everybody collected the money and sent him to the hospital, and now he can work.

When we need help if someone does a small thing for us, is someone does something good for us, small thing, it becomes like a very big thing, it turns into a big thing.

When someone is really sick and the person has no any way, the person can not afford treatment then we all the villagers collect the money and donate they money to the person who really need the money.

We don't have rules and regulations for how we do, but we have rules in some way. Like If I need a big money, of course people will not give me just like this, we need some mortgage or guarantee. And when we take this we plan nicely how much to pay every month like a rent, like percentage, and when to finish that rules.

Det som även verkar sammanfatta detta är hur tolerant man är i sin relation till normer av reciprocitet. Två av respondenterna använde sig också av ett slags ordspråk som man menar finns i byn. Den ena uttryckte detta enligt följande:

In the wedding and the special ceremonies, we always do help each other, we go there and we try to clean the stuff and we try to serve the food to the people that comes to the wedding and all and so on.

– a saying we have in the village: When we are dead we go for the funeral but when we are alive and when someone is marrying we go for the wedding”. So this is a saying what we have in the village.

Jag tolkar alltså detta ganska kryptiska ordspråk som att det finns en norm av reciprocitet som man upprätthåller utbyte efter, i minsta möjliga mån handlar det rent konkret om bröllop och begravningar. Intressant nog verkar båda respondenterna läsa in mer än detta i ordspråket, vilket alltså talar för en upprätthållen norm (Gouldner 1960).

En av toleransens egenskaper är *öppenhet* - det måste finnas rum för olika uppfattningar och vara möjligt att tänja på vad som är rätt eller fel. Om detta inte finns så minskar toleransen och relationen raderas och utbytet kan inte uppstå. Detta verkar ställas på sin spets då nya personer bosätter sig i byn:

If there is a random guy in the village, and he doesn't have any family here. He is random here now. And he is going to get married, but everyone will go to support for the wedding, even though he is a random guy. This is at least we can do for the wedding.

Följande respondent reflekterar kring hur man har olika utgångspunkt då man förväntar sig saker i stödutbyten:

The problem can come, the problem can occur when we help, when we trust someone. We can not be same in thinking and feeling. We can not have same mind of thinking, we all have different way of thinking.

Här blir alltså igen toleransen något som löser situationen då man har olika uppfattning, på så vis innehåller alltså tolerans det som jag väljer att kategorisera/begreppsliggöra som öppenhet. *Förståelse* är tätt sammanbundet med öppenhet då det är när man har förståelse för någons situation som man kan tolerera att ett löfte exempelvis inte hållits av olika anledningar.

A poor person can not really celebrate the festival these days, so what we do is like if we have a rice mill and the person really need to celebrate the festival, we give them the rice, species, salt, whatever he or she needs, and if we don't have rice mills also we give them the money, we help economically. Ok you can celebrate the festival this time and you can pay me back whenever you can

Här visar respondenten en stor tolerans och förståelse inför en situation där det finns människor som inte har råd att fira en festival. Här skulle man i jämförelse kunna tala om ett givande i form av den alturism som Kohli och Kunemund (2003) menar kan prägla en människas utbytesmotiv. Förståelse som del av tolerans blir i nästa citat en del av en lösning:

R: When I have taken money from someone else and I can not pay on time then the person who has given the money will come and scream at me all the time like give me...

Sofia: how do you solve it?

R: When it happens with the agriculture, like someone has come for her but she can not go for them, people scream and are angry at her, and she says I will come tomorrow or day after tomorrow, or you have already come to my work, so take money instead. This is how I solve.

Ovan visar jag på hur toleransen och dess olika beståndsdelar utifrån citaten är avgörande för utbytet. Samtliga informanter hade olika strategier för hur man utövade tolerans, men det var toleransen eller brist på densamma i relationerna till andra den gemensamma nämnaren för hur problem uppstod samt svaret på hur man löste problemen i relationerna av utbyte och socialt stöd. Gouldners norm av reciprocitet som stabiliserande av ett samhälle jämförs här till min kärnkategori tolerans som ett sätt att ringa in och precisera densamma och tillför en betydelse till min teoretiska förståelse som jag sett finns med hjälp av att begreppsliggöra detta utifrån Gouldner (Gouldner 1960). Toleransen som kärnkategori i den teoretiska förståelsen och normen för reciprocitet kan i dessa hänseenden sägas vara på samma sätt bundna till normer.

Här vill också jämföra Alejandro Portes (1998) diskussion om det sociala kapitalets olika sidor av konsekvenser och källor med min teoretiska förståelse. Portes menar att det sociala kapitalet ofta framställs som enbart positiv, och visar på flera av de delar som inte är det för de individer som ingår i ett socialt nätverk där utbyten görs mellan individer och grupper (ibid.). I likhet med detta resonemang så visar också min empiri och analysen av den, att så är fallet i Tholo Gaun; det finns flera sidor av det sociala kapitalet och det sociala stödutbytet som båda är lika sanna bilder och konstruerar de normer som skapas för utbytet. Detta blir en aspekt som tillför något i min teoretiska förståelse.

Jag kommer nu kortare redogöra för de andra delarna (kategorierna) som toleransen som huvudproblematik består av. Eftersom tolerans som kärnkategori är det som

genomsyrar teorin har denna fått, och ska ha, störst plats i analysen. Samtidigt är det viktigt att redogöra för samtliga kategoriers tydliga relation till kärnkategorin tolerans och som även dem en viktig del av den teoretiska förståelse/grundade teori som jag skapat för de sociala stödutbytena i byn.

7.2.2 Kategori: Förutsättning för problemlösning

Förutsättning för problemlösning var en av de kategorierna som också framträdde i analysen av empirin. Att de parter som är med i stödutbytet visar en vilja att lösa situationen är grundläggande för att ett stödutbyte ska uppstå. Sambandet till tolerans består i att toleransen som verktyg blir mer eller mindre användbart beroende på hur lösningsfokuserade parterna är. Ju större toleransen är desto mer utrymme finns för lösningarna och desto bättre lösningar för båda parterna kan komma till stånd. Samtliga respondenter uttryckte hur viktigt det är att komma till en lösning i de olika situationerna, en av respondenterna resonerar enligt följande:

In the village is like we are helping each other and trying to fix our problems.
But in the town its like we buy with the money, we buy the help. With the money and trying to fix the problem, it means like its almost the same, but in little bit different way.
But in the village is like, whoever we are, not only Tamang, it can be Chettri, Brahmin, and whoever, we are always trying to help each other and trying to fix the problems.

Respondenten som bymedlem tycker sig här se en skillnad på de större omkringliggande städerna och byn. I byn menar man att det finns en annan sorts vilja att lösa problem som uppstår tillsammans och inte ta till pengar för att köpa sig fri från problem. Detta kan rätt och slätt tolkas som själva stödutbytet existens i sig vara en faktor eller till och med ett system för lösning av problem av olika slag. Denna bild kan jämföras med Iyengars (2012) empiriska och teoretiska genomsökning där hon fann att ett viktigt område var förtröstan på sitt sociala nätverk som problemlösande faktor. Det sociala nätverket blir här för att använda Mitchells (1969) nätverksbegrepp en fråga om hög grad av intensitet/styrka där man i hög grad kan använda sig av sina relationer i ett nätverk och som även i hög grad själv uppfyller sina löften. Denna höga grad av intensitet blir alltså den problemlösande faktor som Iyengar (2012) talar om och detta blir i jämförelse till mina resonemang kring förutsättning för problemlösning en viktig kategori i min teoretiska förståelse för tolerans.

7.2.3 Kategori: Tillit/förtroende

Tillit kan tolkas vara det sociala kapitalets grundpelare och avgörande för dess existens (Gouldner 1960). Det sociala kapitalet kan menas bestå av summan av den tillit som medlemmarna har till varandra i byn, för att använda Bourdieus definition (1986). Alltså är medlemmarna beroende av kontakterna/relationerna och styrkan av tilliten och förtroendet man har emellan varandra. Respondenterna förde alla olika resonemang om hur tilliten i deras relationer av stödutbyte ser ut.

Nobody will trust the person if the person will not finish the job. If the person doesn't finish the job we have to go and grab the person and bring him back here and ask the person if the money was to little what they paid. Do you want

more money or job? Just finish the job and go. The person will not be trusted again if he or she will cheat for once.

Denna respondent framhåller vikten av att man avslutar ett visst jobb eller en viss uppgift. Om en person inte avslutar detta hela så uttrycker respondenten ett uteslutande ur nätverket av stödutbyten då tilliten i detta fall brister.

When we trust someone else means we have overconfidence, we have overconfidence in trusting someone. When you trust someone too much and people cheat us the person will face some kind of legal consequences, but we our selves will face the trusting consequences, like the person whom we were trusting, can be not trusted again, we will not trust the person again and we will not have any kind of relationship with the person.

Fortsättningsvis talar en annan respondent om ett slags ”överförtroende”. Att när man i en relation av utbyte förlitar sig till den andre, egentligen tar en risk, som i sin tur blir en risk där man sätter relationen på prov som kan sluta i att båda parter får ta konsekvenser av att relationen vittrar sönder då ett förtroende brutits. I detta hänseende kan alltså en relation av tillit i stödutbyten vara ett risktagande, detta i jämförande med Alejandro Portes analys av de negativa delarna av vad uppbärandet av socialt kapital för med sig (1998). Portes menar att en av dessa delar handlar om att den personliga friheten inskränks genom att just den sociala kontrollen är så stark (ibid).

There is no certain rules and laws for this kind of service exchange, this is just like a trust, a big trust for the people. Like people will come for us when we need, this is this way.

Denne respondent väljer att förklara tilliten i en förenklad version. Kan det månne vara så enkelt? Förmodligen inte utefter den analys som just nu framträder. Samtidigt så påminner detta citat måhända om att inställningen hos individen själv kan vara av stor betydelse. Ett stort förtroende för inte bara personer man utbyter med, utan gentemot själva formen av utbyte och dess existens kan vara av stor vikt. Gouldner (1960) för, i jämförelse, här ett resonemang kring att normen av reciprocitet upprätthålls av en existentiell ”folktro” på just detta. Han menar att denna existentiella tron består av att: ”Människor vanligtvis hjälper de som har hjälpt dem, på ett liknande sätt normen av reciprocitet håller att människor ska hjälpa de som hjälpt dem därför att den som har hjälpt har en skyldighet att hjälpa dig. Slutsatsen är tydlig: om du vill bli hjälpt av andra bör du också hjälpa dem.” (Gouldner 1960:173 min översättning)

R: There was a moment when we really needed help, when there was some people who really helped us, but there were many people that really didn't help us at all.

Sofia: why didn't they help them?

R: they didn't help us because they thought that if we help them they will not get anything back.

Sofia: and how did they think, those who did help?

R: they helped because they might have been thinking that we should not say something bad about the poor people, there might be something better also, they might become rich, and so on.

It costs a lot of money to celebrate the festival because everything is to costly, the prices are to up, to the sky. A poor person can not really celebrate the festival these days, so what we do is like if we have a rice mill and the person

really need to celebrate the festival, we give them the rice, species, salt, whatever he or she needs, and if we don't have rice mills also we give them the money, we help economically. Ok you can celebrate the festival this time and you can pay me back whenever you can.

Dessa två citat är oerhört intressanta på grund av dess förhållande till normen av reciprocitet.

Thomas (2010) framhåller i sin studie att reciprocitetsprincipen inte är användbar för människor i sämre ekonomisk ställning då människor tenderar att inte låna ut till dig om de vet att du har en dålig ekonomi. Jag skulle här i relation till Thomas resonemang vilja framhålla att båda dessa citat påstår motsatsen. Även om man kan problematisera i hur stor utsträckning fattigdomen tagit ett grepp om ett hushåll så handlar det i båda citaten om ohållbara ekonomiska situationer där man inte kommer kunna betala tillbaka på ett bra tag, vilket också givaren är medveten om. Ändå väljer givaren att låna ut pengar/mat med ett löfte om att det i framtiden är möjligt att betala tillbaka. Detta skulle inte vara möjligt utan en stark norm av reciprocitet, tolerans och tillit. Detta är exempel på då stödutbyten verkligen kommer människor till nytta i helt livsavgörande situationer. Iyengars (2012) sökning och studie av empiri och teori visade på ett gemensamt dominant interpersonellt förtroende. Detta talar alltså för, i likhet med detta, att förtroendet och reciprociteten trots allt är av stor betydelse enligt min analys, och även i ett vidare perspektiv som synliggörs i jämförandet med Iyengars studie (ibid.).

R2: Nowadays, the people, when they lend money from us, they promise to pay back the money to us within a few years. When we ask them back our money, when they promise to give us, they simply back out from the promise.

Sofia: But they have taken your money?

R2: Yes the promise to give us back but they wont. They are cheating us.

R1: So you are agreed.

Sofia: So now you don't give money anymore?

R2: Yes,

Sofia: But if you need money, you have people you can lend money from?

R2: Yes we can expect from them. We have a few people we can expect from.

By now we...how to explain? When I lend from others, we can give back.

Sofia: They can trust you?

R2: Yes, yes they can. Yes, that's why they can trust us.

Sofia: So what happend?

R1: They have borrowed someone else to give to someone else. And they are not getting back then they are in debt with this person. Means they are being bad with this person. That someone agrees but the third doesn't.

Detta citat skulle på ett sätt kunna ses stå i bjärt kontrast till det förra; här har respondenterna i hushållet blivit utnyttjade i sitt förtroende och detta har fått till följd att man inte längre är redo att delta som givare i utbyten. Samtidigt har så pass mycket förtroende investerat i andra relationer att man kan ta hjälp från andra. Här vill jag med hjälp av Portes (1998) resonemang resonera det problematiska i just detta. Portes menar att möjligheter inom ett nätverk av utbyte aldrig kan vara jämlika, det är ett faktum att några kommer förlora på det och några vinna på det. I min förståelse handlar anknytningen till tolerans och tillitens varande eller icke-varande om en samexistens och om relation. Om man inte litar på att en person kommer utföra det han eller hon lovat så kommer man inte heller att tolerera personens beteende. Toleransen är därmed avhängig tilliten, och ett icke infriat förtroende får här allvarliga följder av icke-tolerans. Portes menar i likhet med detta resonemang att tilliten inte är källan för socialt kapital, utan att relationen istället är det (ibid.).

7.2.4 Kategori: Beroende

Beroendet av varandra är i byn en självklarhet, en viktig del av informanternas liv och något man ständigt formar tillsammans. Samtliga respondenter uttryckte på ett eller annat sätt hur beroendet eller bundenheten till varandra såg ut i byn:

R: We can not be away from this social help, favours, products, what we share from each other, we can not be away from this and live our own life. Because even though you are so rich like Bill Gates, you have a lot of money, you can do anything with money. Still you need the help from the people, you can not be away from the society. You need the social help always.

Respondenten visar i detta citat på beroendets och byns sammanlänkning; utan nätverket av stöd och utbyte så skulle ingen kunna leva där, beroendet är en nödvändighet och en självklarhet, och kan till synes tolkas som något som man tillskriver betydelse och funktionalitet. Den ekonomiska aspekten gör det hela ännu mera intressant, i jämförelse med Gouldner (1960) så fungerar normen av reciprocitet maktutjämning, och ett ekonomiskt kapital blir exempelvis inte verksamt, då pengar i sig inte kan utföra något jobb, man är utelämnad till människors stöd med eller utan pengar. Utan socialt kapital och utbytet av detta stöd, är liv inte möjligt i byn enligt nästföljande respondent, vilket igen kan begreppsliggöras med Gouldners (ibid.) tankar om reciprocitetsnorm och stabila samhällen i samexistens:

Sofia: What would you think the village would be like if you didn't have exchange and support?

R: The community, our own community would not be here. If the community is not here, we would not be here also.

Sofia: so its linked together?

R: yes its connected to each other.

R: Here in our village is like, we do help with the transportation at any cost, we always try our best to... so the person will reach the destination at any cost, it doesn't matter if this is in the midnight in the midday, whenever the person needs we help. Because the vehicles we have in the village is limited so we do really need help, we really do help.

R: Money is the keypoint in the society where we live. We do need help from each other all the time with the money, like we plan something and we plan without any economical plan. Like we are planning a wedding but the money is not ready. Then what happens I have to go to him, please give me this much of money that my son can get married and I will pay you back. Then he will give me money and the ceremony will be done. Means the economical help, the money help is always needing to each other here. We really do need economical help in the village.

Ovanstående båda citat bygger båda vidare på beroendet som man har av varandra i byn och synliggörs utifrån geografisk tillgänglighet och ekonomisk möjlighet. Detta är något som tas upp i studien från en nepalesisk by som i jämförelse ligger ännu mera otillgängligt än den där min studie utförs. Här ses tillgångarna av sociala kapitalet som avgörande för att byn inte ska hotas av utdöende (Dill 2010).

I motsats till ett slags totalt beroende av varandra i byn resonerar följande respondent

dock utifrån två olika perspektiv:

R: For our daily life, to survive in our daily life we don't really need help from any other people, because we have already the circle how we have to live, we know already how we have to live, like what my family needs I already know. I don't need to go to the neighbor and bring the rice because I already know my family need rice, so I bring the rice and leave. We don't really need help for the daily life, to survive, from the villagers.

SG: so this things that we have been talking about, if we would say that is a part of the life, if we don't think about everyday-life, only the life, then in how big would you say?

R: 100% we need then.

Respondenten för fram en oerhört viktig del av beroendet: det finns på olika nivåer och i olika stor intensitet och i olika delar av livet, denna betydelse kan begreppsliggöras med Mitchells begrepp varaktighet (Mitchell 1969). Själva citatet kan tyckas motsägelsefullt, dock blir här min tolkning att den direkta familjen som finns i ens hushåll har ett liv som redan är uppbyggt på vissa delar av beroende av andra i byn, när detta väl fungerar finns det inget som behöver bli ett akut beroende där man måste gå och be om hjälp. Man är beroende av andra, men under former där man vet i förväg vad man behöver och inte behöver.

Här vill jag alltså begreppsliggöra denna betydelse med Mitchells (1969) nätverksanalytiska begrepp intensitet och varaktighet. Intensiteten i relationer av utbyte sker i en slags symbios med varaktighet. Mitchell (ibid.) menar just att varaktighet bygger på vilken intensitet relationen är i och utformas genom huruvida utbytet bygger på en specifik händelse eller ett behov uppbyggt på mera långvarig kommunikation.

Beroendet blir alltså en viktig del i hur toleransen ser ut - desto större beroendet är, desto mer måste man tolerera sin nästas beteende och handlingar. Samtidigt så kan toleransen vara ett verktyg för att forma beroendet. Beroendet byggs upp utav hur mycket tolerans det finns emellan parterna.

7.2.5 Kategori: Uppriktighet

Utan uppriktighet i relationerna till varandra är det oerhört svårt att ha tillit och därigenom tolerera varandras olika beteende inom ramen för utbytet. Uppriktigheten är en grundsten för att beroendet ska bli till - om inte en uppriktig relation med fokus på hur utbytet bör ske finns så blir det en dissonans i utbytet och det kan inte genomföras.

Negative thing can also be shopkeeper down there was giving to much credit to a man in our village and I checked that one day and it was too much money and I knew that this man doesn't afford to pay all this and then I felt confused, why are they giving so much credit? Then I asked the shopkeeper who said this man has so much land down there, so I can take that land if he can not pay. People do not only have positive thinking like I have to help the person because the person is really needing. The person is helping because they are expecting something bad from them.

I detta citat blir det tydligt att brist uppriktighet snabbt förgör utbytets syfte; att ge och ta. Här handlar det i själva verket om ett motiv för givande, en betydelse som Kohli och Künemund (2003) genom begreppen kontroll och makt begreppsliggör; givaren ger för att kunna utkräva något i enlighet med givarens egna önsknings. Här hamnar tagaren i

en asymmetrisk underlägsen position. Dock begreppsliggör normen om reciprocitet en faktor där berättaren väljer att träda in där slutet på denna händelse återstår att se.

When someone has borrowed the money. If I give you something then I'm expecting something from you, like I'm gonna take something from you. I know you can not pay me that money, I'm sure of that, but I know how to take something else instead of that money. Means this is something negative about helping. If you help you have to just help, respecting.

Även detta citat handlar om bristande uppriktighet, här blir även Mitchells (1969) begrepp riktning aktuellt att relatera till då det inte är svårt att se den asymmetriska hållningen som utbytet i sig upprätthåller och istället återskapar det fenomen som Portes (1998) begreppsliggör som nedåtgående utjämnande normer där jämlikheten mellan individer och grupper är i fara i utbytesrelationerna.

8 Avslutande diskussion

Syftet med denna studie är att undersöka och begreppsliggöra olika delar av socialt stödutbyte; dels på vilka livsområden det förekommer och vad det består av ; dels hur respondenterna upplevde och beskrev detta samt hur förutsättningarna såg ut. Utifrån respondenternas upplevelser genererades en teoretisk förståelse för huvudproblematiken, som utkristalliserades som tolerans. Min studie betonar det som tidigare kunskapsläge i flera hänseenden ger uttryck för, nämligen det sociala kapitalets stora komplexitet och bredd när det kommer till hur det tar sig uttryck. Detta syns från svikna löften med låg tolerans och dålig tilltro till ett uttryck av stark tilltro till både utbytets funktioner i helhet och människorna som man har en utbytesrelation till. Denna studie har i sin tur bidragit till en teoretisk förståelse och en grund för teori om toleransens nödvändighet. De dilemman som toleransen innebär är något man är beredd på, det är en självklar absolut nödvändighet och det är något som därför inte går att exkludera, vilket tydligt syns bland annat i avsnittet om beroende i analysen. Man lever igenom toleransen och den är både såväl ett redskap och en nytta som en slags prövning och ett uppoffrande. Alltjämt så är detta beroende inte något som en person som lever i livsformen tänker att man vill eller kan bli av med, utan det är som tidigare sagt, en självklar absolut nödvändighet. Denna interaktiva process av givande och tagande är så påtaglig att det inte heller går att utesluta någon som kommer ny till byn. Att bo i byn innebär som respondenterna påtalat och min analys av det visar; att man på något sätt måste förhålla sig till denna nödvändighet av tolerans. På detta sätt så blir det tydligt i min studie hur den grundade teorin; den teoretiska förståelsen av tolerans just är huvudproblematiken, men även utgör det centrala svaret på denna problematik. I jämförelse med Asplunds (1983) begrepp och tankar kring livsformer och kollektivet som en livsform som handlar och har en vilja, så blir även här toleransen en slags handling och en vilja som förenar samhället i en handling som en helhet. Den analyserade kategorin beroende var en viktig del av problematiken. Man är i flera hänseenden i stort beroende av varandra, varpå nödvändigheten av tolerans blir viktig för denna livsform. Vidare så präglas relationerna av utbyte och som socialt kapital också av andra delar som analyserats som viktiga kategorier. Livsformen som sådan har en stark anknytning till tillit. Det är helt avgörande att förtroende finns till andra som lever i byn, utan förtroende och dess avgörande roll till tolerans kan ett stödutbyte inte uppstå. Här såg jag också att uppriktighet i relationerna var något som betydde mycket för att respondenterna skulle investera i tolerans och därvid det sociala kapitalet. Det fanns också en kategori begreppsliggjord som förutsättning för problemlösning, som jag fann viktig i respondenternas berättelser. Utan denna nödvändiga inställning hos de man utbytte stöd med, blev det svårare att utföra utbyten och visa tolerans. I en relation där stödutbytet fungerade blev toleransen ett verktyg för att hitta lösningar på problem, både för kollektivet och för individen. Härvid blir individen och kollektivet två sidor av samma företeelse, för att använda Asplunds resonemang (1983).

Då man gör en studie på ett så pass komplext område som utbyte av socialt stöd så behövs tålmodighet, is i magen och långsiktighet, vilket i sin tur kräver tidutrymme. Detta kan i en aspekt ses som studiens främsta svaghet. Hade jag haft möjlighet och tålmodighet att förankra de olika fasernas delar mer i urval och återkomma i ännu högre utsträckning till respondenternas reflektioner så hade möjligtvis min grundade teori kunnat bli ännu mer grundad i praktisk realitet. Samtidigt så handlar grounded theory om att hitta en teoretisk mättnad, där det är svårt att veta när denna uppnås. Detta är i flera avseenden och aspekter inte heller meningen då grounded theory ska exemplifiera

och skapad fördjupad förståelse för ett visst social fenomen, som per definition ständigt förändras. Jag väljer alltså att stanna upp i min analys och avrunda min studie här.

Här ställs vidare flera frågor som bör tas i akt för att fördjupa förståelsen av sociala stödutbyten i sociala nätverk. Ett förslag på vidare forskning skulle vara att göra en jämförande studie i Sverige och att undersöka toleransens olika egenskaper och samband i vår välbekanta miljö, för att använda Hessles ord och återkomma till min problemformulering (Hessle 2012). Detta skulle kunna bidra till en ökad förståelse för de utmaningar vi står inför, både lokalt och globalt sett, exempelvis i enlighet med det sociala stödutbytet som WHO (2003) anser vara en av de sociala bestämningsfaktorerna och Basel Institutet en ny form av social utvecklingshjälp (Dill 2010). Lokalt sett skulle det vara intressant att se vad min teoretiska förståelse för tolerans skapad i Nepal skulle kunna tillföra den lokala förståelsen av tolerans i förhållande till sociala nätverk och socialt stöd. Skärners avhandling (2001) om sociala nätverk bland narkotikamissbrukare och Melanders avhandling (2009) om transnationella nätverk bland svensksomalier är båda mycket intressanta i förhållande till min studie och tillhör samma fenomenområde. Här skulle man kunna tänka sig att min studie kunde tillföra en ytterligare dimension till deras, och deras studier tillföra min detsamma. Vad händer med en förståelse i en annan kontext?

En annan fråga är huruvida andra kapital eller perspektiv än det sociala är avgörande faktorer i hur utbytena uppstår och ser ut. I min studie har jag skönjt flera faktorer som jag inte haft utrymme att betrakta och undersöka närmare, men jag tror att en fördjupad förståelse för detta i till exempel en normkritisk ansats med fokus på intersektionell analys eller en analys utifrån andra kapitalformer som ekonomiska, symboliskt och kulturellt kapital, skulle kunna leda forskningen framåt. En annan fråga är det sociala kapitalets relation till försörjningsstrategier. På vilket sätt har den betydande arbetskraftutvandringen i Nepal någon relation till detta?

Jag har genom min studie exemplifierat det Dills artikel synliggör, och jag gör en analys av vad detta betyder för de människor som själva skapar och upprätthåller detta. Denna analys av människors egna upplevelser och berättelser är en start på en process som kan fylla igen luckor där länder som Nepal kan utgöra en inspiration och ge utvidgad och väsentlig förståelse för kollektivitet/individualitet. En annan aspekt som Dill lyfter är att genom att just synliggöra, undersöka, uppmärksamma socialt kapital så uppmuntras detsamma och undersökaren spelar en roll i själva återskapandet av det sociala kapitalet. Även om det sociala kapitalet har flera sidor så kan de positiva vara något att ta fast vid (Dill 2010). Följande citat illustrerar detta i en mån:

R: I am happy for the things you have been asking now, because the things you have been asking us is reminding me that we are very good in these ways. These things are reminding us that we have a system that works with helping each other.

Mitt slutresultat av denna studie där tolerans framträtt som en mycket viktig del av det sociala stödutbytet och det sociala kapitalet är ett resultat som jag ser som avgörande för detsamma. Detta är högaktuellt i förhållande till Asplunds resonemang kring individualitet och kollektivitet. Att se samhället i spänningsfältet av detta och föra in tolerans som ett viktigt begrepp i de analyser som görs av samhällets och individers olika beteende och utveckling, får konsekvenser där vi kan se på människans tillvaro som en ofrånkomlig del av kollektivet, oavsett kultur. Min förhoppning är att denna kunskap och detta begrepp ska kunna tas tillvara som en viktig slutsats för det sociala arbetet och dess utveckling både lokalt och nationellt sett, såväl som internationellt sett.

Referenslista

- Asplund, J. (1983). *Tid, rum, individ och kollektiv*. Stockholm: Liber Förlag
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. I. J. G. Richardson, (red.): *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. Westport, Connecticut: Greenwood Press.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber
- Dill, A. (2010). Gift and economy trust in rural Nepal – study among 567 families of mountain farmers (elektronisk) *Basel Institute of Commons and Economics*
http://commons.ch/wp-content/uploads/Gift_economy_and_trust_in_rural_Nepal.pdf. (2014-04-10)
- Geertz, C. (1973). *The interpretation of cultures: selected essays*. New York: Basic Books.
- Glaser, B. G. (1992). *Basics of grounded theory analysis: emergence vs forcing*. Mill Valley, Calif.: Sociology Press.
- Glaser, B. G. & Strauss, A. L. (1967). *The discovery of grounded theory: strategies for qualitative research*. New Brunswick, N.J.: Aldine Transaction.
- Gouldner, A. W. (1960). The norm of reciprocity: A preliminary statement. *American Sociological review*. Volym 25, Nummer 2.
- Hartman, J. (2001). *Grundad teori: teorigenerering på empirisk grund*. Lund: Studentlitteratur.
- Hessle, S. (2008). Dialog, kolonisering och agency mindset. *Nordiskt socialt arbete* Volym 28, Nummer 3-4.
- Hessle, S. (2012). Variations and issues of survival of European welfare state models in the Twenty-First Century. I L. M. Healy and R. J. Link (red): *Handbook of International Social Work: Human Rights, Development, and the Global Profession*. New York: Oxford University Press.
- Iyengar, R. (2012). "Forms of social capital in India: A case study of Jhabua district." *Journal of Asian and African Studies*. Volym 47, Nummer 6.
- Kohli, M. & Kunemund, H. (2003). Intergenerational transfers in the family. I Bengtson & Lowenstein (red), *Global Aging and Challenges to families*. New York: Walter de Gruyter.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Landguiden (2013): Nepal (elektronisk)
<<http://www.landguiden.se/Lander/Asien/Nepal>> (2014-11-24)

L. M. Healy & R. J. Link (2012). "Defining International Social work". I L. M. Healy & R. J. Link (red): *Handbook of International Social Work: Human Rights, Development, and the Global Profession*. New York: Oxford University Press.

Melander, C. (2009). *Inom transnationella och lokala sociala världar: om sociala stödutbyten och försörjningsstrategier bland svensksomalier*. Göteborg: Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet.

Mitchell, J. C. (1969). *Social networks in urban situations: analyses of personal relationships in central African towns*. Manchester: Manchester University Press.

Portes, A. (1998). "Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology." *Annual Review of Sociology*. Volym 24.

Rothstein, B. & Kumlin, S. (2002). "Demokrati, socialt kapital och förtroende." *Fakta och debatt: Solidaritet med undantag: Rapport från forskarseminariet i Umeå Nummer 2*. Försäkringskassaförbundet (FKF): Stockholm.

Skårner, A. (2001). *Skilda världar? En studie av narkotikamissbrukares sociala relationer och sociala nätverk*. Göteborg: Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet.

Thomas, B. (2010). "Resilient and resourceful? A case study on how the poor cope in Kerala, India." *Journal of Asian and African Studies* Volym 45, Nummer 1.

Thomassen, M. & Retzlaff, J. (2007). *Vetenskap, kunskap och praxis: Introduktion till vetenskapsfilosofi*. Malmö: Gleerups utbildning.

Vaux, A. (1988). *Social support: theory, research, and intervention*. New York: N.Y, Praeger.

Vetenskapsrådet, (2014). Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig (elektronisk) <<http://www.codex.uu.se/texts/HSFR.pdf>> (2014-11-24)

Wilkinson, R. & Marmot, M. (2003). *Social determinants of health: the solid facts*. Second edition. Eds. Copenhagen: World Health Organization.

World Bank (1998). *The Initiative on Defining, Monitoring and Measuring Social Capital. Overview and Program Description*. The World Bank, Social Development Family Environmentally and Socially Sustainable Development Network, Washington.

World Health Organisation (2008). *Closing the Gap in a Generation: Health Equity through Action on the Social Determinants of Health*. Final Report of the Commission on Social Determinants of Health, World Health Organisation, Geneva.